PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI

Wysowa-Zdrój

NA LATA 2011-2018

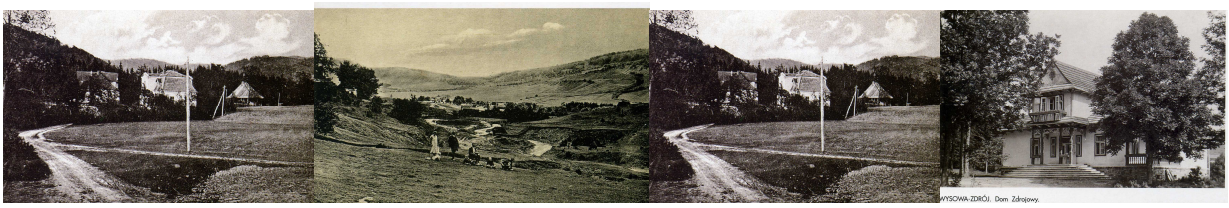

SPIS TREŚCI:

I. ZAŁOŻENIA PLANU……. 3

II. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI……. 4

2.1 Położenie…… 4

2.2 Zarys historii……. 6

2.3 Demografia ……. 14

3.4 Charakterystyka miejscowości …… 14

III. INWENTARYZACJA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI……. 15

3.1 Zasoby przyrodnicze……. 15

3.2 Środowisko kulturowe…….. 17

3.3 Rolnictwo i gospodarka…… 21

3.4 Kapitał ludzki i społeczny……. 21

IV. MOCNE I SŁABE STRONY MIEJSCOWOŚCI…… 22

V. ANALIZA MIEJSCOWOŚCI WYSOWA-ZDRÓJ…… 25

VI. INWESTYCJE ZREALIZOWANE…… 30

VII. PROGRAM ODNOWY MIEJSCOWOŚCI…….. 37

VIII. OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ…….. 40

8.1 Remont chodnika w Wysowej-Zdroju……..…… 40

8.2 Remont zabytkowej cerkwi pw. śśw. Kosmy i Damiana……. 40

8.3 Zestawienie planowanych zadań

IX. Charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców …….. 55

I. ZAŁOŻENIA PLANU

Założenia Planu Odnowy Miejscowości Wysowa-Zdrój jest podejmowanie zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących miejscową ludność, zaspakajających ich potrzeby społeczne, zwiększających atrakcyjność miejscowości.

Przyjęcie konkretnych zadań i kolejność ich realizacji wynika z nakreślonych przez mieszkańców obszarów potrzeb o znaczeniu priorytetowym dla poprawy jakości życia i inwentaryzacji zasobów miejscowości, identyfikacji oczekiwań mieszkańców dotyczących przyszłości mieszkańców i miejscowości.

Plan jest spójny z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 Oś 3 *Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej*, działanie *Odnowa i rozwój wsi* oraz dokumentami strategicznymi gminy i województwa.

Plan Odnowy Miejscowości został opracowany zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008 w sprawie *szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi'* objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

II. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI I RYS HISTORYCZNY UZDROWISKA

2.1 POŁOŻENIE

Wysowa-Zdrój jest jedną z 20 wsi wchodzących w skład gminy Uście Gorlickie w powiecie gorlickim województwa małopolskiego. Jest to miejscowość uzdrowiskowa, leżąca w malowniczej dolinie rzeki Ropy, otoczona wzniesieniami południowo – zachodniej części Beskidu Niskiego przy granicy ze Słowacją.

Wysowa posiada piękny krajobraz, czyste powietrze oraz swoisty; górski, łagodny, umiarkowanie bodźcowy mikroklimat. Na ukształtowanie się klimatu duży wpływ wywierają lasy jodłowo-bukowe pokrywające zbocza wzniesień otaczających Wysową.

Wysowa-Zdrój na mapie Województwa Małopolskiego

Wysowa-Zdrój na mapie Gminy Uście Gorlickie

2.2 ZARYS HISTORII

Miejscowość Wysowa po raz pierwszy wymieniana jest jako część dóbr rycerskiego rodu Gładyszów w 1437 r. Osada założona na prawie niemieckim, przeniesiona później jak wiele wsi w Beskidzie Niskim na prawo wołoskie. Przez całe wieki przez Wysową prowadził lokalny szlak handlowy z Preszowa i Bardejowa (Słowacja) do Gorlic i Biecza. W miejscowości znajdowały się składy wina węgierskiego przywożonego przez kupców greckich i ormiańskich. W XVII wieku podobnie jak inne wsie dóbr Gładyszów Wysowa często zmieniała właścicieli. W okresie konfederacji barskiej odbywały się tutaj walki z Rosjanami. Wioska kwitła dzięki swemu położeniu przy szlaku handlowym. Nazwa Wysowa pochodzi prawdopodobnie od skrótu imienia nieznanej dotąd osoby Viszow, Vyshowa, Wyschowa, która miała tam swoje pola czy las. Wysowa–Zdrój to uzdrowisko z tradycjami. Znakomite właściwości lecznicze wód w Wysowej znane i cenione były już w połowie XVIII wieku.

Pierwszy historyczny przekaz o źródłach wysowskich pochodzi z połowy XVII wieku, kiedy to schwytany zbójnik Sobczak zeznał, że jego kompani leczyli się tutaj „na francze". Pisemna wzmianka o istnieniu wysowskich wód i o tym, że właściciel Wysowej wojewoda bracławski hr. Lanckoroński *„corocznie tam używa kąpieli, której czerstwość swego zdrowia przypisuje"* pochodzi z 1786 r.

W 1808 r. Urszula z Morszczynów Dębińska wybudowała łazienki do kąpieli w wodach mineralnych, a w 1914 r. dom mieszkalny dla Kuracjuszy tworząc zaczątek zakładu przyrodoleczniczego. Pod koniec XIX wieku Wysowa posiadała już zakład zdrojowo – kąpielowy uznany w 1882 r. i stała się znanym uzdrowiskiem. Do rozwoju uzdrowiska przyczyniła się budowa kolei do Grybowa i Gorlic co zbliżyło uzdrowisko do świata oraz budowa utwardzonej drogi z Ropy. Jak podaje dr Jarosz – lekarz uzdrowiskowy w końcowych latach XIX wieku, leczono w Wysowej skutecznie dziewięć

typów chorób. Zakład zdrojowo – kąpielowy w Wysowej eksploatował wody z 7 źródeł używając ich do różnych kąpieli, natrysków, inhalacji i kuracji pitnej oraz prowadził sprzedaż wód mineralnych w butelkach. Wypoczynkowi i poprawie zdrowia służył znakomity klimat z powodu którego Wysową nazywano „Galicyjskim Meranem". Świetności Wysowej położyła kres I wojna światowa, a w szczególności działania wojenne związane z bitwą „pod Gorlicami" w maju 1915 r. Obok Wysowej przebiegał front, który spowodował ogromne zniszczenia zarówno we wsi jak i w urządzeniach zdrojowych. Spłonęły wszystkie zabudowania zdrojowe, niektóre wille zostały rozebrane. Zniszczone zostały nawet drewniane ocembrowania źródeł oraz drewniane rurociągi. Do końca wojny nikt nie interesował się zakładem, to co uchowało się przed wojskiem rozgrabili szabrownicy. Zakład praktycznie przestał istnieć. W okresie międzywojennym zdrojem zarządzała spółka krakowskich lekarzy kierowana przez dr Wacława Kraszewskiego. Wybudowano wtedy nowe drewniane budynki zakładu zdrojowego i dużą stylową pijalnię wg projektu Karola Stryjewskiego. Rozpoczęto też butelkowanie wody mineralnej. Po II wojnie światowej Wysowskie uzdrowisko popadło w zaniedbanie.

Dopiero w 1959 r. utworzono Państwowe Przedsiębiorstwo „Uzdrowisko Wysowa" a w latach 60-tych i 70-tych powstała większość dziś istniejących sanatoriów i urządzeń zdrojowych.

Największym bogactwem dla miejscowości uzdrowiskowej, obok klimatu i nieskażonej przyrody, są na pewno wody mineralne. Bez nich Wysowa nie miała by prawa istnieć jako atrakcja turystyczna. W Wysowej obserwuje się ścisły związek wód mineralnych z budową geologiczną. Większość wystąpień szczaw stwierdzono w strefach wypiętrzeń i dyslokacji a przede wszystkim w obrębie antykliny Hańczowa – Wysowa – Blechnarka, w jej części centralnej, w rejonie parku zdrojowego i najbliższego terenu. Wody mineralne znane były miejscowej ludności od samego początku przebywania człowieka na tym terenie. Na pewno były używane w celach leczniczych od połowy XVII w. aż do dnia dzisiejszego. W ciągu tego okresu czasu wielokrotnie zmieniali się właściciele, zmieniali się kuracjusze, którzy przybywali tutaj aby podreperować własne zdrowie, ale wody pozostały. Zmieniały się nazwy tych wód, zmieniało się ich usytuowanie ale zawsze służyły jako niezastąpiony środek leczniczy. Początkowo wody nie były nazywane, dopiero gdy zaczęli zajmować się nimi uczeni, którzy dokonywali rozbioru chemicznego, zaczęto przypisywać im nazwy. W większości są to imiona zasłużonych ludzi, mających duży udział w rozpropagowaniu zarówno wód jak i samego uzdrowiska. Pierwszy raz nazwy źródeł pojawiają się w roku 1881, prawdopodobnie zostały nadane przez właścicieli uzdrowiska przed zleceniem wykonania analiz chemicznych powierzonych dr Bronisławowi Radziszewskiemu. Do analiz powierzono wody ze źródeł Bronisław, Wanda, Józef, Słone. W następnych latach pojawiły się nazwy Karol i Olga. Część z nich nie dotrwała do naszych czasów, zostały zniszczone lub zawaliły się podczas II wojny światowej i w pierwszych trudnych latach powojennych. Niezmiennie zawsze były to, i są nadal, szczawy alkaliczno – żelaziste. Różnią się między sobą ilością składników stałych na dm^3 oraz głębokością odwiertów z jakich są wydobywane. Mineralizacja wód waha się od 1,5 g/dm^3

w ujęciu Józef I do 25,2 g/dm^3 w ujęciu Aleksandra. Głębokość waha się od 6m w przypadku Józefa I do ponad 100m w odwiercie Aleksandra. Wody mineralne rejonu Wysowej, uznane w 1963 r. przez Ministerstwo Zdrowia i Opieki Społecznej jako wody lecznicze, wydobywają się na powierzchnię ziemi w formie naturalnych wypływów lub też udostępnione zostały poprzez odwierty wykonane przez zarządców uzdrowiska. Obecnie w Wysowej istnieje 14 czynnych ujęć wody mineralnej (2 pochodzą z lat 20 – tych, 4 z lat 60 – tych, 5 z 70 – tych a jedno z początku 90 – tych). Wszystkie są zbadane i sklasyfikowane.

Charakterystyka wód mineralnych Uzdrowiska Wysowa.

J Ó Z E F I – jest odwiertem o głębokości 6,0 m wykonanym w 1921 roku w ramach prac renowacyjnych Spółki Akcyjnej „Wysowa". Usytuowana została w miejscu dawnego ujęcia Józef, znanego i badanego jeszcze pod koniec XIX w. Ujęta tym odwiertem woda została scharakteryzowana jako 0,26% szczawa wodorowęglanowo – chlorokowo – sodowa, żelazista, borowa. Zatwierdzona wydajność – 0,48 m^3/godz.

S Ł O N E – jest odwiertem o głębokości 14,9m wykonanym w 1921 roku. Pierwotnie był on w budynku dawnej pijalni – rozlewni, wybudowanej w latach dwudziestych, a spalonej w1963 r. Znajduje się w miejscu XIX wiecznego źródła o tej samej nazwie. Podczas wojny zasypane. Zrekonstruowane w 1972 roku, odwiert pogłębiono do 16,5m. Wodę z tego ujęcia scharakteryzowano jako 0,20% szczawę wodorowęglanowo – sodowo – wapniowo, żelazista, borowa. Zatwierdzona wydajność – 0,18 m^3/godz.

J Ó Z E F I I – jest odwiertem o głębokości 29,3m wykonanym w roku 1962. Znajduje się na terenie parku zdrojowego. Woda z tego ujęcia scharakteryzowana została jako 0,51% szczawa wodorowęglanowo – chlorkowo – sodowa, żelazista, borowa. Zatwierdzona wydajność – 0,48 m^3/godz.

H E N R Y K W – 11 – jest odwiertem o głębokości 50m wykonanym w 1969 roku. Zlokalizowana na lewym brzegu potoku Szumiak, obok Rozlewni Wód Mineralnych. Jego nazwa pochodzi od imienia wybitnego znawcy Karpat i ich wód mineralnych, badacza rejonu Wysowej, geologa, profesora AGH – Henryka Świdzińskiego. Ujęta woda scharakteryzowana została jako 0,60% szczawa wodorowęglanowo – chlorkowo – sodowo – borowa. Zatwierdzona wydajność – 1,1m^3/godz.

B R O N I S Ł A W – jest otworem o głębokości 18,3 m wykonany w roku 1960. Usytuowany na miejscu zlikwidowanego ujęcia Bronisława w parku zdrojowym. Wodę z tego ujęcia scharakteryzowano jako 0,16% szczawę wodorowęglanowo – sodowo – wapniową, żelazisto, magnezowo, borową. Zatwierdzona wydajność – 0,15 m^3/godz.

A L E K S A N D R A – jest odwiertem o głębokości 100m wykonanym w 1961 roku. Usytuowana jest na prawym brzegu rzeki Ropy, w pobliżu Rozlewni Wód Mineralnych. Ujęta woda to 2,44% szczawa wodorowęglanowo – chlorkowo – sodowa, bromkowa, jodkowa, żelazista, borowa. Zatwierdzona wydajność – 0,84 m^3/godz.

A N N A W – 13 – jest odwiertem o głębokości 40m wykonanym w 1972 roku. Zlokalizowany jest w północnej części parku zdrojowego. Nazwa „Anna" pochodzi od imienia dr Anny Jarockiej, długoletniej kierowniczki Laboratorium Chemicznego PP „Obsługa Techniczna Uzdrowisk", mającej wiele osiągnięć w badaniu składu fizyczno-chemicznego wód mineralnych, nie tylko z rejonu Wysowej. Woda z tego odwiertu to 1,59% szczawa wodorowęglanowo – chlorkowo – sodowa, jodkowo, bromkowo, borowa. Zatwierdzona wydajność – 0,6 m^3/godz.

F R A N C I S Z E K W-14 - jest odwiertem o głębokości 50m wykonanym w 1972 roku. Położony jest poza obrębem parku, w pobliżu ujścia potoku Szumiak do Ropy. Nazwa pochodzi od imienia profesora Śląskiej Akademii Medycznej – Franciszka Kokota, zasłużonego badacza właściwości wód mineralnych w Wysowej. Odwiertem ujęto wodę, która scharakteryzowana

jest jako 1,83% szczawa wodorowęglanowo – chlorkowo – sodowa, jodkowa, bromkowo, borowa. Zatwierdzona wydajność – 1,3 m^3/godz.

W-12 – jest odwiertem o głębokości 40m, wykonanym w 1969 r. znajduje się w pobliżu rozlewni wód mineralnych. Ujęta woda to 0,40% szczawa wodorowęglanowo – chlorkowo – sodowo – wapniowa, żelazista, borowa. Zatwierdzona wydajność – 2,0 m^3/godz.

W-24 – jest odwiertem o głębokości 40m. wykonanym w roku 1992. Znajduje się po lewej stronie potoku Szumiak. Ujęta woda to 0,14% szczawa wodorowęglanowo – sodowo – wapniowa, żelazista, borowa. Zatwierdzona wydajność – 2,0 m^3/godz. Woda ta używana jest do produkcji naturalnej wody mineralnej „Wysowianka".

W-15 – jest odwiertem o głębokości 80m. wykonanym w 1974 r. Zlokalizowana obok drogi prowadzącej od rejonu cerkwi w kierunku sanatorium „Glinik". Ujęta woda to 0,95% szczawa wodorowęglanowo – chlorkowo – sodowa, bromkowa, jodkowa, borowa, siarczkowa. Zatwierdzona wydajność – 1,8 m^3/godz.

W-16 – jest odwiertem o głębokości 76 m. wykonanym w 1974 r. Znajduje się po północno – zachodniej stronie drogi prowadzącej od cerkwi do sanatorium „Glinik". Ujęta woda to 0,44% szczawa wodorowęglanowo – chlorkowo – sodowego, bromkową, borową.

W latach siedemdziesiątych przeprowadzono jeszcze kilka wierceń za wodą mineralną. Wszystkie zostały przeznaczone do likwidacji z powodu małej ilości wody. Oprócz robót ziemnych udostępniających wody mineralne, występują one tutaj również w formie wypływów naturalnych. Jeszcze w latach sześćdziesiątych były one liczne, rozmieszczone w brzegach rzeki Ropy lub jej najbliższym otoczeniu. Przeważnie nie były ujęte, tylko niektóre z nich miały drewniane obudowy. Obecnie praktycznie nie występują poza jednym, które znajduje się w pobliżu oczyszczalni ścieków, znane pod nazwą „Na Sklepinie".

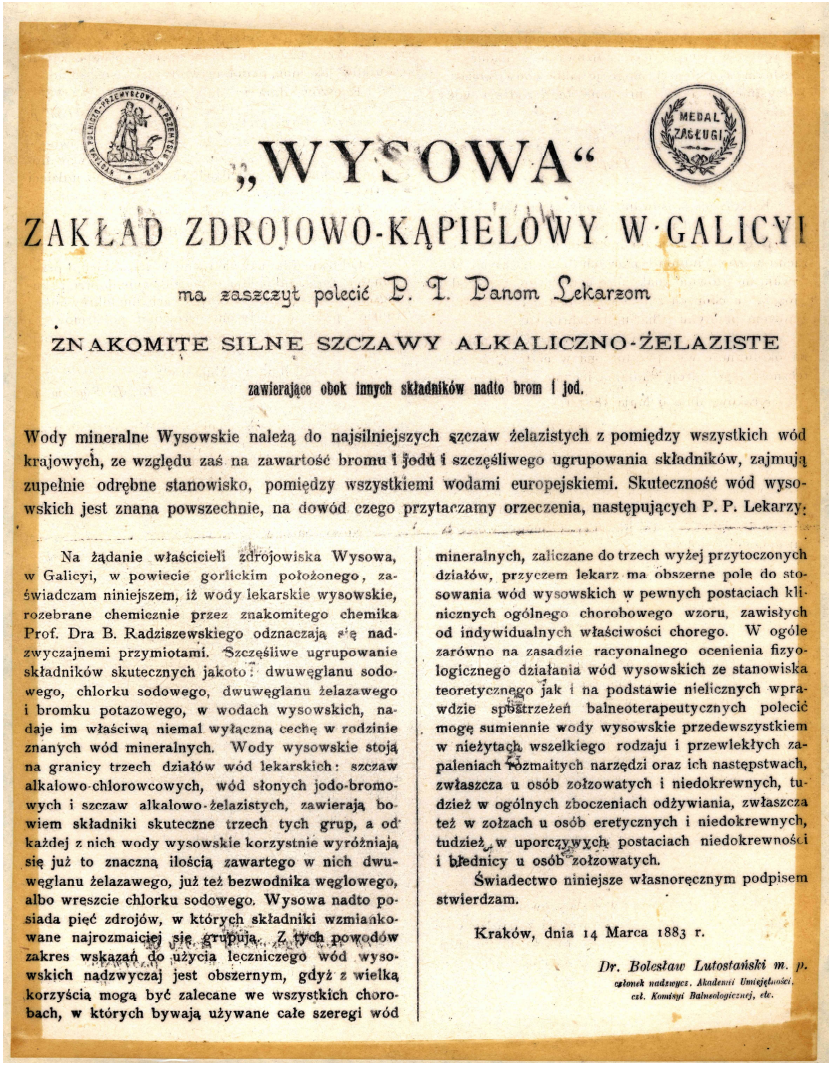

„WYSOWA“

ZAKŁAD ZDROJOWO-KĄPIELOWY W GALICYI

ma zaszczyt polecić P. T. Panom Lekarzom

ZNAKOMITE SILNE SZCZAWY ALKALICZNO-ŻELAZISTE

zawierające obok innych składników nadto brom i jod.

Wody mineralne Wysowskie należą do najsilniejszych szczaw żelazistych z pomiędzy wszystkich wód krajowych, ze względu zaś na zawartość bromu i jodu i szczęśliwego ugrupowania składników, zajmują zupełnie odrębne stanowisko, pomiędzy wszystkiemi wodami europejskiemi. Skuteczność wód wysowskich jest znana powszechnie, na dowód czego przytaczamy orzeczenia, następujących P. P. Lekarzy:

Na żądanie właścicieli zdrojowiska Wysowa, w Galicyi, w powiecie gorlickim położonego, zaświadczam niniejszem, iż wody lekarskie wysowskie, rozebrane chemicznie przez znakomitego chemika Prof. Dra B. Radziszewskiego odznaczają się nadzwyczajnemi przymiotami. Szczęśliwe ugrupowanie składników skutecznych jakoto: dwuwęglanu sodowego, chlorku sodowego, dwuwęglanu żelazawego i bromku potazowego, w wodach wysowskich, nadaje im właściwą niemal wyłączną cechę w rodzinie znanych wód mineralnych. Wody wysowskie stoją na granicy trzech działów wód lekarskich: szczaw alkalowo-chlorowcowych, wód słonych jodo-bromowych i szczaw alkalowo-żelazistych, zawierają bowiem składniki skuteczne trzech tych grup, a od każdej z nich wody wysowskie korzystnie wyróżniają się już to znaczną ilością zawartego w nich dwuweglanu żelazawego, już też bezwodnika węglowego, albo wreszcie chlorku sodowego. Wysowa nadto posiada pięć zdrojów, w których składniki wzmiankowane najrozmaiciej się grupują. Z tych powodów zakres wskazań do użycia leczniczego wód wysowskich nadzwyczaj jest obszernym, gdyż z wielką korzyścią mogą być zalecane we wszystkich chorobach, w których bywają używane całe szeregi wód mineralnych, zaliczane do trzech wyżej przytoczonych działów, przyczem lekarz ma obszerne pole do stosowania wód wysowskich w pewnych postaciach klinicznych ogólnego chorobowego wzoru, zawisłych od indywidualnych właściwości chorego. W ogóle zarówno na zasadzie racyonalnego ocenienia fizyologicznego działania wód wysowskich ze stanowiska teoretycznego jak i na podstawie nielicznych wprawdzie spostrzeżeń balneoterapeutycznych polecić mogę sumiennie wody wysowskie przedewszystkiem w nieżytach wszelkiego rodzaju i przewlekłych zapaleniach rozmaitych narzędzi oraz ich następstwach, zwłaszcza u osób zołzowatych i niedokrewnych, tudzież w ogólnych zboczeniach odżywiania, zwłaszcza też w zołzach u osób eretycznych i niedokrewnych, tudzież w uporczywych postaciach niedokrewności i błednicy u osób zołzowatych.

Świadectwo niniejsze własnoręcznym podpisem stwierdzam.

Kraków, dnia 14 Marca 1883 r.

Dr. Bolesław Lutostański m. p.
członek nadzwycz. Akademii Umiejętności,
czł. Komisyi Balneologicznej, etc.

Obecnie w Wysowej eksploatowanych jest 12 ujęć wody mineralnej, zlokalizowanych w okolicach parku zdrojowego a 5 wód mineralnych dostępnych jest w pijalni wód mineralnych w centrum parku.

W Wysowej-Zdroju leczy się schorzenia przewodu pokarmowego, szczególnie dróg żółciowych, trzustki, dwunastnicy, jelit, dróg oddechowych (alergii), nerek, anemii, cukrzycy, nadwagi, schorzeń kostno-stawowych i mięśniowych.

Lecznictwo uzdrowiskowe prowadzone jest w Szpitalu Uzdrowiskowym „BESKID”, sanatoriach „BIAWENA”, „GLINIK”, Ośrodek „Wysowa” oraz Zakładzie Przyrodoleczniczym. Uzdrowisko świadczy pełny zakres usług balneologicznych (kuracja pitna wodami leczniczymi, kąpiele wannowe, zawijanie borowinowe, inhalacje, masaże suche i podwodne, natryski wodolecznicze), fizykoterapeutycznych i kinezyterapeutycznych oraz odnowy biologicznej.

Uzdrowisko Wysowa jest jedynym uzdrowiskiem w Polsce, które prowadzi uzdrowiskowy ośrodek Dializy Pozaustrojowej w Szpitalu Uzdrowiskowym „Beskid" przy współpracy z Katedrą i Kliniką Nefrologii, Endokrynologii i Chorób Przemiany Materii Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach.

Połączenie ekologicznych warunków uzdrowiska z nowoczesnymi metodami leczenia i kwalifikacjami kadry stanowi o atrakcyjności oferty lecznictwa uzdrowiskowego.

Uzdrowisko Wysowa jako firma istnieje od 1959 r. Zajmuje się prowadzeniem lecznictwa uzdrowiskowego oraz produkcją wód mineralnych. Tradycje lecznictwa uzdrowiskowego sięgają XVIII w., a okres świetności uzdrowiska przypada na przełom XIX i XX w.

Obok lecznictwa uzdrowiskowego Wysowa-Zdrój oferuje wymarzony wypoczynek. Posiada bardzo dobrze rozwiniętą bazę hotelowo-gastronomiczną dla każdego klienta. Od hoteli, poprzez ośrodki wypoczynkowe, sanatoria, pensjonaty, ośrodki domków kempingowych i gospodarstwa agroturystyczne po pola biwakowe. W każdym z obiektów świadczone są usługi gastronomiczne.

W centrum Wysowej położony jest park z wiekowymi okazami drzew parkowych i oplatającym go potokiem Szumiak. Intensywnie rozwija się również budownictwo jednorodzinne, pensjonatowe i rekreacyjne. Nadal jest tu jednak sporo zielonej przestrzeni i ciszy.

W Wysowej - Zdroju znajduje się cerkiew z 1779 r., kościół drewniany z 1938 r., kaplica zdrojowa parafii rzymskokatolickiej z roku 1992, kaplica cmentarna z 1997 r., kaplica drewniana na górze Jawor – miejsce kultu Łemków, Stary Dom Zdrojowy z początku XX wieku, park, cmentarz nr 50 z I wojny światowej, ośrodek zdrowia, zakład przyrodoleczniczy, jednostka OSP, Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, 6-cio klasowa szkoła podstawowa, pijalnia wód mineralnych, stanica konna, miejsce do przekraczania granicy państwa na szlaku turystycznym Wysowa-Zdrój - Cigielka i Blechnarka- Huta Stebnicka.

PRZYSIÓŁEK BLECHNARKA

Zabudowania znajdują się w dolinie, 570m n.p.m. usytuowane wzdłuż drogi, która dawniej prowadziła z Uścia Ruskiego (Gorlickiego), przez Hańczową, Wysową, Przełęcz Wysowską do Zborowa na Węgrzech (ob. Słowacja). Obecnie na Przełęczy Wysowskiej (610m) znajduje się przejście graniczne Blechnarka – Huta Stebnicka miejsce do przekraczania granicy przeznaczone dla turystycznego ruchu pieszego, rowerowego i narciarskiego. Do słowackiego Bardejowa, a dawnych wiekach na całe ówczesne górne Węgry zwane Uhorskiem, wożono z Polski poszukiwane na tamtejszym rynku towary. Miejscami przez które przeprawiano się przez góry były przełęcze w okolicy Wysowej. W XV wieku było to sukno, przędza i w mniejszym stopniu płótno wytwarzane w miastach i zapewne niektórych wsiach Ziemi Bieckiej. Ważną pozycję w eksporcie, szczególnie w okresie wielkiego postu, zajmowały solone ryby i sól. Handel rybami prowadziły też m.in. położone nad rzeką Ropą miasta Gorlice i Biecz. O handlu śledziami które wożono nawet do Koszyc mówią zachowane dokumenty dotyczące Gorlic, pochodzące z 1446 roku. Eksportowano woły i zboże. Z południa importowano wino węgierskie, pochodzące przede wszystkim z Tokaju gdyż w XV i XVI wieku Barejów był właścicielem części winnic w Tokaju oraz znanym ośrodkiem handlu winem i piwem. Dużym popytem na Pogórzu cieszyły się konie węgierskie po które jeździli bieczanie, sprzedając je następnie w Ciężkowicach i Gorlicach. Targi bydłem i końmi odbywały się m.in. w Uściu Gorlickim. W miejscowości tej pobierane były też opłaty celne. Po południowej stronie Beskidu na czołowe miejsce w handlu wysuwał się Bardejov, gdzie odbywały się wielkie jarmarki. Przybywali na nie chłopi z całej Łemkowszczyzny w tym ludność zamieszkująca przygraniczne miejscowości po północnej stronie Beskidu. Sprzedawano tam kołomaź, dziegieć, cebulę i czosnek. W Kurimie około 20km na północ od Bardiowa odbywały się na tym terenie największe targi na skóry baranie. Przez beskidzkie przełęcze w Wysowej i Koniecznej jeździła szlachta do Bardowskich Kąpieli. Z Węgier

przemycano do Polski tytoń (tuchan, lub duhan) i wódkę. Jednakże cieszący się dużą tradycją na Łemkowszczyźnie wypas wołów i owiec został zahamowany już pod koniec XIX wieku. Przyczyn było kilka, a powodem było np. zniesienie serwitutów, tj. dawnego prawa przysługującego wzajemnie chłopom i dziedzicom do wypasu i korzystania z gruntów oraz lasów folwarcznych i chłopskich. Podział lasów i pastwisk na „pańskie" i „gazdowskie" podważył podstawy gospodarki pasterskiej, gdyż obszar pastwisk zmniejszył się wówczas o połowę. W okresie międzywojennym trudności sprawiały przepisy celne i paszportowe oraz odcięcie Łemków od targów węgierskich. To tam kupowali młode sztuki bydła które tu wypasali przez sezon, a następnie sprzedawali na rzeź. Nie zimowali stad z uwagi na groźna epidemię jaką była motylica zabijająca całe stada. Pozbawieni też zostali dobrego rynku zbytu jakim był Wiedeń. Wieś otoczona górami, które w dużej części są wododziałem Karpat. Od wschodu nad wsią wznosi się Wysota (784m) i Jasiłniki (734m)[1] których wschodnią częścią jest góra Rubaniska. Od południa w stronę wsi opada łagodne zbocze Przełęczy Wysowskiej (610m) i Płazin (825m) – góry zwanej też Stawiska z opadającymi w stronę wsi zboczami o nazwie Borsuczyny.Od południowego zachodu wznosi się Buków Garb (764m) zwany też Horb ze stokami o nazwie Czerszla. Od zachodu za wsią wznosi się góra Jawor (723m).

Założona przez ród Gładyszów[2] na surowym korzeniu jako wieś wołoska w XVI wieku. Wg. J.Riegera[3], K. Rymuta[4], Z. Stiebera[5] od 1528 r. nazywana była też Bluchnarka, w 1581 Blechnarka. W 1855 r. notowana jest łemkowska nazwa wsi Blichnarka powstała w związku z wpływami historycznoosadniczymi, w tym przypadku związanymi z terenem objętym kolonizacją łemkowską. Nazwa wsi jest pochodzenia niemieckiego.

[1] Jasiłniki (734m), na mapie Beskid Niski 1:50 000, wydawnictwo Compas, Kraków 2004r., oznaczone są Tri Kopce (735m).

[2] Ród Gładyszów odegrał bardzo ważną rolę w kolonizacji górzystych terenów obecnego Powiatu Gorlickiego. Gładysze, jako jedni z pierwszych na omawianym terenie zastosowali na tych terenach i w lasach które nadane im zostały przez króla Kazimierza Wielkiego zasadę osiedlania się mieszkańców wg zwyczaju – prawa wołoskiego.

[3] Rieger Janusz. Toponomastyka Beskidu Niskiego i Bieszczadów Zachodnich s. 114 – 170, w : Łemkowie.
Kultura – sztuka – język. Materiały z Sympozjum zorganizowanego przez Komisję Turystyki Górskiej ZG
PTTK. Sanok, dn 21 – 24 września 1983. Warszawa – Kraków: Wyd. PTTK „Kraj" 1987. W dalszej części opracowania: Rieger J. TBNiBZ.

[4] Rymut Kazimierz. Nazwy Miejscowe Dawnego Powiatu Bieckiego. Wrocław . Warszawa. Kraków. Gdańsk. Zakład Narodowy Imienia Ossolińskich. Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk. 1975. W dalszej części opracowania: Rymut K. NMDPB.

[5] Stieber Z. Toponomastyka Łemkowszczyzny, I Nazwy miejscowości, II Nazwy Terenowe. W dalszej części opracowania: Stieber Z. TŁ.

Wywodzona jest od niemieckiej nazwy osobowej *Blechnar* ; zarazem od blechnar[6] (blechner)**.** Tak nazywano rzemieślnika zajmującego się bieleniem płótna. Ma bezpośredni związek z dawnym, popularnym rzemiosłem, którym zapewne poza pracą w rolnictwie zajmowali się mieszkańcy wsi. W 1855 r. notowana jest łemkowska nazwa wsi Blichnarka powstała w związku z wpływami historycznoosadniczymi; związanymi z terenami objętymi kolonizacją łemkowską. Do blichowania – bielenia płótna służyły poruszane siłą wody urządzenia zwane blichem lub blechem. Surowe płótno rozkładano i skrapiano wodą, a następnie podsuwano pod pracujące tłoki – stępory. Opadając powodowały jego zmiękczanie, a polewane jednocześnie wodą płótno – szybko bielało. W 1528 roku Blechnarkę wymieniono w aktach procesu wygranego przez Gładyszów. Pełnomocnik króla Zygmunta Starego, kasztelan wieluński Marcin Myszkowski stwierdzał, że tereny sporne m.in. wsi Blechnarka są królewskie i wytoczył proces Gładyszom wśród których byli rodzeni bracia Jan i Stanisław, oraz ich bracia stryjeczni Paweł i Erazm. Spór ten dotyczył także prawa własności miasta Szymbark wraz z przynależnymi do niego wsiami. M. Myszkowski chciał dobra z rąk Gładyszów wykupić, lecz ci okazali przywilej Kazimierza Wielkiego z 1359 r. nadający Janowi Gładyszowi lasy nad rzeka Wielką i Małą Zdynią i innymi dopływami rzeki Ropy prawem lokowania miast i wsi. W czasie procesu komisarze stwierdzili że wszystkie sporne wsie, w tym Blechnarka leżą na terenach wyznaczonych przez Kazimierza Wielkiego i król wydał wyrok zatwierdzający Gładyszom prawa własności[7]. Natomiast Czajkowski J.[8] wspominając o procesie w tym samym roku, wymienia Blechnarkę znajdującą się w składzie 13 wsi stanowiących dorobek rodziny Gładyszów, o które toczy się w 1528 roku proces pomiędzy Gładyszami, a Branickimi. W 1581 roku wioska była własnością (lub dzierżawą) Adama Brzeńskiego, było w niej

[6] Blech (niem. bleiche = bielarnia), dawniej miejsce gdzie bieli się tkaniny, przędzę. Od rzeczownika blech pochodzi „blacharnia", tj. dawniej oddział w tkalni, gdzie się wybielało, czyli pozbawiało naturalnej barwy tkaniny i przędzy.

[7] Wg. Słownika historyczno-geograficzny województwa krakowskiego w średniowieczu. Oprac. Leberschek J.,Leszczyńska - Skrętowa Z., Sikora F. Cz. I. Zeszyt 1. Wrocław - Warszawa-Kraków – Gdańsk – Łódź: Zakład Narodowy Imienia Ossolińskich - Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, 1980 – 1986. W dalszej części opracowania: S HG.

[8] Łemkowie w historii i kulturze Karpat. Pod redakcją Jerzego Czajkowskiego. Część pierwsza. Muzeum Budownictwa Ludowego. Sanok 1995. Tam: Czajkowski J. Dzieje osadnictwa historycznego na Podkarpaciu i jego odzwierciedlenie w grupach etnograficznych.s.27 – 166.

5 gospodarstw wołoskich (dworzyszcz wołoskich) i wchodziła w skład Powiatu Bieckiego[9]. W 1629 roku było 5 dworzyszcz , 4 komorników bez bydła i 1 komornik z bydłem. Mieszkańcy wioski do istniejącej w Hucie Stebnickiej (Słowacja) huty szkła, dostarczali wytwarzany w Blechnarce węgiel drzewny. Pod koniec XVIII wieku właścicielem Blechnarki był prawdopodobnie Maciej Lanckoroński, gdyż jego syn Antoni Lanckoroński w 1803 r. sprzedaje Blechnarkę (wraz z Wysową) swej ciotce ,starościnie wolbromskiej i jodłowskiej – Urszuli z Morsztynów Dębińskiej. Przez jakiś czas, może tak jak w przypadku Wysowej od 1836 r., właścicielami wsi był nowosądecki aptekarz – Dionizy i Józefa Wojcikiewiczowie (Woycikowscy). Wynika to z tego, że ich spadkobierca, ostatni dziedzic, syn Władysław który wstąpił do zakonu jezuitów w 1868 r., sprzedał cały obszar dworski gromadom Blechanrki i Wysowej. Wierni grekokatolicy należeli do Dekanatu Biecz. W 1880 roku w 79 domostwach mieszkało 407 mieszkańców, prawie wyłącznie Łemków. Obszar wsi liczył 1535 morgów, gleby tzw. *„owsianej”.* W 1921 roku odnotowano w Blechnarce 329 grekokatolików, 3 rzymskich katolików i 7 wyznawców judaizmu - Żydów. W okresie międzywojennym przeprowadzono we wsi komasację gruntów. Po 1931 roku cała wioska przeszła na prawosławie.

[9] Dawny Powiat Biecki, Ziemia Biecka obejmowała obszar 2299km^2 (lub 2230 km^2), a wchodzące w jego skład tereny rozciągnięte były między rzeką Białą, a Wisłoką i Jasiołką, od Zyndranowej na wschodzie po Wysową i Blechnarkę na zachodzie. W połowie XVII w. na terenie Ziemi Bieckiej było 10 miast: Biecz, Gorlice, Ciężkowice, Jasło, Bobowa, Dukla, Żmigród, Dębowiec, Osiek oraz 260 wsi. Powiat przestał istnieć w czasach zaboru austriackiego. Obecnie miejscowości historycznej Ziemi Bieckiej znajdują się w powiatach: krośnieńskim, jasielskim, gorlickim i tarnowskim.

2.3 DEMOGRAFIA

W 2010 roku Wysowa-Zdrój liczyła 753 mieszkańców, co stanowi 11,27 % mieszkańców gminy a Blechnarka 51 mieszkańców, co stanowi 0,76%.[10]

2.4 CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI

Wiodącą funkcją miejscowości jest funkcja uzdowiskowa. Źródłem utrzymania rodzin są:

- praca w usługach
- renty i emerytury
- pomoc z OPS

Wysowa-Zdrój położona jest w Gminie o dużym bezrobociu, wskaźnik bezrobocia na wynosi 13,5 %.

Tutaj znajdują się instytucje: Ośrodki Uzdrowiskowe, Pensjonaty, Biblioteka, Urząd Pocztowy, 2 Markety spożywczo-przemysłowe oraz 1 mniejszy sklep spożywczy. Dzieci obowiązek szkolny realizują w Wysowej - Zdroju i Gimnazjum w Uściu Gorlickim.

III. INWENTARYZACJA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI

Inwentaryzacja zasobów służy ujęciu stanu rzeczywistego miejscowości, określeniu jego kondycji i możliwości wykorzystania na rzecz rozwoju. Zdiagnozowana sytuacja pozwoli ustalić zasoby wyróżniające miejscowość Wysowa-Zdrój i rozpoznać potencjał jakim dysponuje.

3.1 ZASOBY PRZYRODNICZE

Wysowa - Zdrój położona jest w strefie klimatu podgórskiego o umiarkowanym natężeniu bodźców. Rejon miejscowości należy do Hańczowskich gór rusztowych o zalesionych grzbietach, typowych dla Beskidu Niskiego. Lasy, które zajmują ok. 65,7% powierzchni wsi, nadają miejscowości szczególnego piękna. Są to lasy mieszane na siedlisku lasu

[10] Dane USC Uście Gorlickie na dzień 31.12.2010

górskiego o dominującym składzie gatunkowym jodłowo – bukowym z domieszką modrzewia, sosny, jawora, świerka i jesiona. Drzewostany sosnowe w większości zostały wprowadzone sztucznie na dawnych gruntach porolnych. Są one przebudowane do drzewostanów zgodnych z siedliskiem, a więc jodłowo -bukowych.

Wśród zbiorowisk leśnych należy wymienić wschodniokarpacki zespół buczyny z kostrzewą górską, wilgotny podzespół źródliskowy z miesięcznicą trwałą oraz bardzo rzadki w Karpatach zespół jaworzyny górskiej z języcznikiem zwyczajnym. Duże walory krajobrazowe i przyrodnicze posiadają też stare ponad 120 letnie buczyny przygrzbietowe na górze Lackowa. Lasy pełnią funkcje wodochronne i glebochronne, oraz uzdrowiskowo–klimatyczne.

Siedlisko lasu górskiego należy do bogatych siedlisk, dlatego występują tu różnorodne rośliny runa w tym wiele gatunków rzadkich jak: omieg górski, modrzyk górski, ciemiężnica zielona, oraz dziewięćsił bezłodygowy. Ochroną gatunkową objęte są występujące tu: goryczka krzyżowa, bluszcz, storczyki, gnieźnik leśny, wawrzynek wilczełyko, podkolan biały, lilia złotogłów.
Na obszarze Beskidu Niskiego, który stanowi łącznik między fauną i florą Karpat Wschodnich i Zachodnich wykształciła się bogata fauna obfitująca w gatunki puszczańskie. Duże kompleksy leśne dają możliwość bytowania i rozmnażanie się zwierzętom roślinożernym i drapieżnym. Występują tutaj jelenie, dziki, sarny, pojawia się przechodnio łoś, widoczny jest borsuk oraz wydra.

Wśród drapieżników dominującym jest wilk. Występuje również lis, ryś, czasami żbik. Przechodnio pokazuje się nawet niedźwiedź brunatny. Wśród ptaków spotyka się liczne drapieżniki jak: orlik krzykliwy, myszołowy, jastrzębie, puchacze, pszczołojady. Z ptaków chronionych czarny bocian. Występuje tu cała gama ptaków śpiewających leśnych i polnych. Bogato reprezentowane są gady i płazy. Niezwykle bogaty świat owadów stanowią

chrząszcze i motyle. Z rzadkich owadów chronionych występuje nadobnica alpejska i niepylak mnemoroza.

Bogactwo i możliwości swobodnej obserwacji ptaków drapieżnych i innych zwierząt w naturalnym środowisku przyrodniczym stanowi atrakcję w skali europejskiej.

W Wysowej-Zdroju znajduje się strefa szczególnej ochrony zasobów wodnych obszarów węzłowych i biocentów rangi międzynarodowej wg sieci ECONET oraz strefa ciągów ekologicznych o znaczeniu ogólnokarpackim.

Ponadto Wysowa-Zdrój objęta jest strefą Głównych Zbiorników Wód Podziemnych prowincji karpackiej.

Bogactwo tej miejscowości w czystą wodę o właściwościach leczniczych jest elementem, który przyciąga turystów i kuracjuszy. Wody te różnią się wydajnością, składem i właściwościami, stąd też możliwość leczenia wielu różnych chorób.

3.2 ŚRODOWISKO KULTUROWE

Obszar Wysowej – Zdroju i Blechnarki to tereny wchodzące w skład rdzennej łemkowszczyzny. Elementami, które charakteryzują tę grupę etniczną są język, religia, obyczaje, obrzędy oraz kult ojczystego krajobrazu.

Zachowana w wielu miejscach oryginalna zabudowa gospodarska kultury Łemków stanowi dużą atrakcję turystyczną. W Wysowej-Zdroju istnieją liczne obiekty zabytkowe, zaś do najbardziej reprezentatywnych dla tego regionu należą:

1. Drewniana cerkiew greckokatolicka pod wezwaniem św. Michała Archanioła z 1779 r. (obecnie prawosławna) obok której znajduje się pomnik przyrody – 400- letnia lipa drobnolistna o obwodzie pnia u podstawy 554cm.

2. Drewniany kościół rzymsko-katolicki pod wezwaniem Najświętszej Marii Panny wybudowany w latach 1936-38.

3. Drewniana kaplica pod górą Jawor z 1929r. znana i odwiedzaną do dziś – miejsce odpustowe Łemków związane z kultem Matki Boskiej.

4. Plebania greckokatolicka – drewniany budynek willowy pochodzący z początku XX wieku. Po wojnie mieścił placówkę WOP, obecnie przywrócony byłemu właścicielowi.

5. 2 drewniane spichlerzyki.

6. Drewniana szkoła z 1927r. w centrum Wysowej – obecnie Karczma Regionalna w stylu łemkowskim.

7. Cmentarz wojskowy z I wojny światowej na stoku góry Wysota.

8. Park Zdrojowy założony w II połowie XIX wieku na terenie dworskim z ciekawymi okazami 100-150 letnich drzew parkowych (głównie kasztanowców, buków, świerków, klonów, dębów i brzóz), ujęciami wód mineralnych oraz Starym Domem Zdrojowym z początku XX wieku.

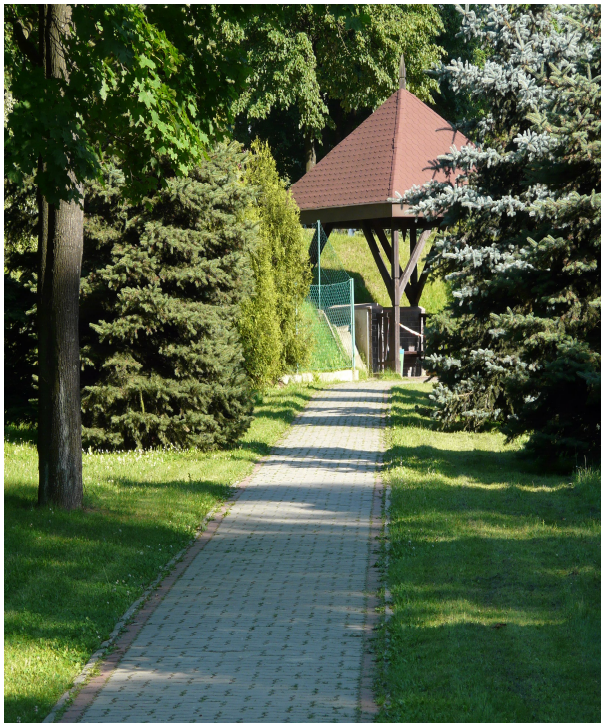

9. Dolina Łopacińskiego z pozostałością dawnego gospodarstwa górskiego.
10. Pijalnia wód mineralnych

11. Cerkiew pw. św.. Kosmy i Damiana w Blechnarce

Na terenie Wysowej znajduje się dodatkowo wiele kapliczek i krzyży przydrożnych o architekturze typowej dla kultury Łemków opartej na wpływach z Rusi.

3.3 ROLNICTWO I GOSPODARKA

Rolnictwo jest wiodącą funkcją gminy, która wynika z uwarunkowań środowiska przyrodniczego. Stanowi podstawę utrzymania około 1550 mieszkańców gminy, czyli ok. 24%. Pomimo tego faktu mieszkańcy Wysowej nie utrzymują się z rolnictwa. Ich głównym źródłem utrzymania jest praca w sferze produkcyjno-usługowej głównie w oparciu o lecznictwo uzdrowiskowe, leśnictwo, turystykę i agroturystykę. Dodatkowym źródłem dochodu mieszkańców są emerytury, renty oraz zasiłki z Urzędu Pracy i Ośrodka Pomocy Społecznej.

Ze względu na warunki klimatyczne właściwe dla obszarów górskich, oraz słabą jakość gleb (V i VI klasa), przeważają tutaj obszary łąk i pastwisk.

Dobrze rozwija się przedsiębiorczość. Na 400 podmiotów zarejestrowanych w ewidencji działalności gospodarczej 45 to przedsiębiorcy z Wysowej.

W kolejnych latach notuje się stały wzrost ich liczby, co świadczy o wzroście aktywności mieszkańców wsi.

Rozwój turystyki i związane z tym zwiększenie liczby osób przyjeżdżających na wypoczynek czy kurację do Wysowej wpłynął na rozwój placówek handlowych, gastronomicznych i usługowych związanych z obsługą ruchu turystycznego.
Dynamicznie rozwija się agroturystyka, która dysponuje dobrymi warunkami lokalowymi do przyjmowania gości na wypoczynek.

3.4 KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY

Tkwiący w mieszkańcach duży potencjał rozwojowy sprawia, że mieszkańcy są podstawowym zasobem miejscowości. Nakierowani są na rozwój społeczno - gospodarczy warunkujący jakość życia w tym środowisku. Grupa lokalnych liderów wykazuje się własną inicjatywą. Posiadana przez mieszkańców umiejętność integracji i silnego utożsamiania się z miejscowością, przyczynia się do rozwoju kulturalnego miejscowości.

IV. MOCNE I SŁABE STRONY MIEJSCOWOŚĆI

A) MOCNE STRONY

1. Miejscowość uzdrowiskowa(sanatoria i szpitale uzdrowiskowe)
2. Walory turystyczno-krajobrazowe
3. Sprzyjające warunki do wypoczynku
4. Unikalna roślinność - zioła
5. Rozlewanie wód mineralnych "Wysowianka"
6. Bogate zasoby dziedzictwa kulturowego
7. Wielokulturowość i wielowyznaniowość
8. Oferowanie usług leczniczych (zakład przyrodoleczniczy)
9. Dwa baseny rehabilitacyjne
10. Kręgielnia i korty tenisowe

11. Rozbudowana baza noclegowa (domy wczasowe, hotele, ośrodki campingowe, pensjonaty, gospodarstwa agroturystyczne, pola biwakowe) i gastronomiczna

12. Miejsca do przekraczania granicy ze Słowacją na szlakach turystycznych

13. Duże możliwości inwestycyjne (dostępne tereny budowlane).

14. Bezpieczny teren w porównaniu z innymi regionami.

15. Sieć szlaków turystycznych pieszych i rowerowych.

16. Stanica konna (możliwość nauki jazdy konnej, hipoterapii).

17. Karczma w stylu łemkowskim oraz góralskim z regionalnym jadłem.

18. Cmentarze z I wojny światowej.

19. Miejsca historycznych bitew.

20. Park zdrojowy;

21. Amfiteatr;

22. Dobra sieć handlowo-usługowa (sklepy, restauracje, bary)

23. Szkoła podstawowa

24. Ośrodek zdrowia

25. Pijalnia wód mineralnych

B) SŁABE STRONY

1. W złym stanie infrastruktura drogowo-chodnikowa

2. Niewystarczająca infrastruktura turystyczna i sportowo-rekreacyjna (basen, hala sportowa, lodowisko itp.)

3. Niewystarczająca infrastruktura turystyczna i uzdrowiskowa

4. Zły stan parku zdrojowego [brak koszy, ławek, toalety, placów zabaw, miejsc wypoczynku]

5. Stara i wyeksploatowana sieć kanalizacyjna

6. Brak profesjonalnego, dużego wyciągu narciarskiego

7. Mała ilość placów zabaw dla dzieci

8. Niedostateczne zagospodarowanie terenów zielonych

9. Brak szlaków konnych i krytej ujeżdżalni

10. Brak tras narciarstwa biegowego, tras zjazdowych saneczkowych

11. Niewystarczająca infrastruktura – zbyt mało oświetlenia ulicznego, zły stan chodników, zbyt mało miejsc parkingowych

12. Zbyt mała ilość utwardzonych dróg dojazdowych do mieszkańców indywidualnych

13. Zbyt mała oferta turystyczna

14. Za mała ilość szlaków turystycznych [brak małej infrastruktury na szlakach – wiaty, punkty widokowe]

15. Zbyt mało kiosków z pamiątkami

16. Brak organizacji wolnego czasu dla dzieci i młodzieży

17. Brak planu zagospodarowania przestrzennego

18. Brak Izby Regionalnej, Domu Zdrojowego, Muzeum

19. Niewystarczająca ilość imprez promocyjnych o charakterze regionalnym

20. Znikomy ruch turystyczny w sezonie zimowym

21. Brak wypracowanego markowego produktu lokalnego

22. Zły stan nawierzchni dróg

23. Brak stacji benzynowej z myjnią samochodową

24. Brak sklepów z rękodziełem regionalnym

25. Brak warsztatów rzemieślniczych

26. Brak profesjonalnej informacji turystycznej

27. Brak zespołu regionalnego

28. Brak wypożyczalni sprzętu sportowego

29. Brak informacji historycznej o naszym terenie

30. Zbyt mało materiałów informacyjnych

31. Wysokie opłaty za wodę i kanalizację

32. Brak kawiarenki internetowej

SZANSE

1. Lokalizacja – przez Wysową-Zdrój przebiegać będzie droga Bardejov – Krynica
2. Wybudowanie wyciągu narciarskiego
3. Uzdrowisko ciszy i spokoju
4. Możliwość rozwijania sportów zimowych i letnich
5. Górzyste ukształtowanie terenu
6. Świadomi mieszkańcy Uzdrowiska
7. Środki Unii Europejskiej
8. Moda na zdrowy styl życia
9. Możliwość rozwoju turystycznego
10. Sąsiedztwo ze Słowacją
11. Współpraca z miejscowościami przygranicznymi
12. Promocja Uzdrowiska
13. Wzrost świadomości prozdrowotnej
14. Inwestycje w infrastrukturę uzdrowiskową, zwiększające konkurencyjność lecznictwa uzdrowiskowego
15. Wzrost aktywności mieszkańców

ZAGROŻENIA

1. Duża konkurencja w zakresie usług uzdrowiskowych i turystycznych w regionie
2. Słaba infrastruktura turystyczna i uzdrowiskowa
3. Ubożejące społeczeństwo – kryzys
4. Brak zainteresowania potencjalnych inwestorów
5. Przepisy prawne
6. Niewystarczająca kwota środków pomocowych
7. Zbyt skomplikowane procedury przy sięganiu po środki Unii Europejskiej
8. Natura 2000
9. Euro na Słowacji

10. Zmniejszenie dochodów ludności, ograniczenie wydatków na turystykę

11. Konkurencyjna oferta innych Uzdrowisk

V. ANALIZA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI WYSOWA-ZDRÓJ

Zestawienie szans i zagrożeń dla rozwoju Uzdrowiska WYSOWA-ZDRÓJ

Lp.	*Czynnik*	*Szanse*	*Zagrożenia*
1	***Położenie geograficzne***	korzystne położenie pod względem krajobrazowym (las, szlaki turystyczne) sąsiedztwo ze Słowacją (możliwość kontaktów)	duża odległość do większych aglomeracji zły stan jedynej drogi dojazdowej do Wysowej i Obwodnicy Wysowa-Sklepy
2	***Koniunktura gospodarcza - rolnictwo***	dobre warunki dla rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego, przedsiębiorstw o profilu turystycznym oraz gospodarstw ekologicznych i agroturystycznych	brak odbiorców wytworzonych usług turystycznych i uzdrowiskowych (brak infrastruktury, ubożejące społeczeństwo) regres w gospodarce rolnej, brak zainteresowania terenem przedsiębiorców i inwestorów, którzy chcieli by zainwestować swój kapitał
3	***Atrakcyjność inwestycyjna***	korzystne położenie czyste, nieskażone środowisko, możliwość wykorzystania ciekawego krajobrazu, wód, lasów dla rozwoju inwestycji o charakterze turystyczno - wypoczynkowym duża ilość ciekawych terenów budowlanych	brak ożywienia gospodarki zbyt małe rozpropagowanie atrakcyjności okolicy brak dostatecznej promocji

4	***Środowisko naturalne***	nieskażone środowisko dużo zieleni brak przemysłu, który wpływałby niekorzystnie na otoczenie dbałość mieszkańców o obejścia, możliwość skorzystanie ze środków pomocowych na inwestycje związane z ochroną środowiska, korzystne warunki dla uprawiania turystyki aktywnej (pieszej, rowerowej itp.)	zły stan techniczny kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków niedostateczna ilość koszy na śmieci brak kanalizacji sanitarnej w górnej partii rzeki Ropa (Blechnarka)
5	***Procesy demograficzne***	wzrost liczby ludzi wykształconych, duże możliwości realizacji budownictwa mieszkaniowego i co za tym idzie wzrost liczby stałych mieszkańców	migracja ludzi wykwalifikowanych i przedsiębiorczych do większych skupisk miejskich wzrost bezrobocia powodujący występowanie patologii w społeczności sukcesywny spadek urodzeń
6	***Środki finansowe***	możliwość korzystania ze środków UE Małopolski Regionalny Program Operacyjny, działanie 3.1 Rozwój infrastruktury turystycznej, Schemat b – Inwestycje w obiekty i infrastrukturę uzdrowiskową	zmniejszenie środków, dotacji dla sołectw z gminy, brak inwestorów

DIAGNOZA AKTUALNEJ SYTUACJI		WIZJA STANU DOCELOWEGO	
Co ją wyróżnia?	- walory uzdrowiskowe - mikroklimat - wody mineralne - gościnność i życzliwość jej mieszkańców - krajobraz	***Co ma ją wyróżniać?***	- dobry stan dróg – - szybki i wszechstronny rozwój - bogata oferta turystyczna i rekreacyjna - infrastruktura turystyczna i sportowo-rekreacyjna - wspólna odpowiedzialność mieszkańców za kształtowanie pozytywnego wizerunku uzdrowiska
Jakie pełni funkcje?	- uzdrowiskową - leczniczą - turystyczno-wypoczynkową	***Jakie ma pełnić funkcje?***	- uzdrowiskową - leczniczą - turystyczno-wypoczynkową - sportowo-rekreacyjną - usługowo-produkcyjną - kulturalną - edukacyjną
Kim są mieszkańcy?	- pracownicy najemni - emeryci - renciści - bezrobotni - młodzież - przedsiębiorcy	***Kim mają być mieszkańcy?***	- zintegrowani mieszkańcy wsi - podnoszący kwalifikacje - zaangażowani w życie wsi - aktywna młodzież
Co daje utrzymanie?	- praca w sferze produkcyjno-usługowej (leśnictwo, turystyka, lecznictwo uzdrow.) - emerytury - renty - pomoc społeczna - zasiłki dla bezrobotnych	***Co ma dać utrzymanie?***	- praca w sferze produkcyjno-usługowej (leśnictwo, turystyka, rekreacja, lecznictwo uzdrowiskowe) - rolnictwo ekologiczne - działalność gospodarcza - agroturystyka
Jak zorganizowani są mieszkańcy?	- Rada Sołecka - Stowarzyszenia - Stowarzyszenie Gospodarstw Agroturystycznych	***W jaki sposób ma być zorganizowana wieś i mieszkańcy?***	- stowarzyszenia kulturalne i turystyczne - szeroka współpraca z partnerami po stronie Słowackiej

W jaki sposób rozwiązują problemy?	- sporadyczne zebrania wiejskie - indywidualne interwencje u władz gminy - zebrania wywołane konkretnym tematem	***W jaki sposób mają być rozwiązywane problemy?***	- okresowe, regularne spotkania i zebrania wiejskie i spotkania z władzami gminy - współpraca z sąsiednimi miejscowościami - zwiększenie przepływu informacji między mieszkańcami
Jak wygląda uzdrowisko?	- wieś o rozproszonej zabudowie - piękny krajobraz	***Jak ma wyglądać wieś?***	- estetycznie - zagospodarowane posesje - segregacja odpadów i utrzymanie czystości wsi - gospodarstwa agroturystyczne - wyremontowane budynki - chodniki spacerowe - założenie skwerów zieleni i kwiatów - ujednolicona architektura
Jaki jest stan? otoczenia i środowiska?	- czyste środowisko - brak zanieczyszczeń - liczne tereny zielone	***Jaki ma być? stan otoczenia i środowiska?***	- czyste i przyjazne środowisko dla ludzi i przyrody - wykorzystanie naturalnych walorów przyrodniczych i turystycznych
Jakie jest rolnictwo?	- nie doinwestowane - nie dochodowe	***Jakie ma być rolnictwo?***	- innowacyjne - ekologiczne - agroturystyka - dochodowe
Co proponuje się dzieciom i młodzieży?	- ścieżki rowerowe - ścieżki dydaktyczne - jazda konna	***Co zaproponuje się dzieciom i młodzieży?***	- sala gimnastyczna - ścieżki rowerowe - stadion z boiskami do piłki nożnej, ręcznej, tenisa i boisko szkolne do siatkówki i koszykówki - plac zabaw - ścieżki spacerowe i przyrodnicze - udział w rozgrywkach sportowych - kawiarenki internetowe - ciekawe spędzanie wolnego czasu - park zdrojowy

PROBLEMY:

1. Zły stan infrastruktury drogowej w centrum wsi
2. Zbyt mała infrastruktura turystyczno- uzdrowiskowa
3. Zły stan sieci kanalizacyjnej
4. Konieczność rozbudowy sieci wodociągowej
5. Zły stan parku zdrojowego
6. Brak domu zdrojowego
7. Brak turystów w zimie
8. Zły stan infrastruktury drogowej
9. Bark spójnej promocji uzdrowiska
10. Brak centrum informacji turystycznej
11. Zbyt mało imprez cyklicznych

Nakładające się przez lata braki finansowe spowodowały zbyt małe dofinansowanie obiektów uzdrowiskowych oraz turystycznych. Rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnej i uzdrowiskowej jest głównym problemem i wyzwaniem dla Uzdrowiska Wysowa-Zdrój.

VI. INWESTYCJE ZREALIZOWANE

1. Budowa pijalni wód mineralnych w Wysowej-Zdroju

Budynek pijalni wód mineralnych zaprojektowano w miejscu i na wzór dawnej pijalni wód mineralnych, która w 1963 roku uległa spaleniu w oparciu o dostępne materiały archiwalne. Budynek zaprojektowano w centrum uzdrowiska Wysowa-Zdrój, na terenie parku zdrojowego, w bezpośrednim sąsiedztwie ujęć wód mineralnych, rozlewni wód mineralnych. Rzut budynku ma kształt prostokąta o wymiarach 16,18m x 7,90m z charakterystycznym zadaszonym tarasem założonym na rzucie półkola i podcieniami wokół budynku wspartymi na słupach. W pijalni jest wykorzystanych 5 wód mineralnych z następujących źródeł: HENRYK, FRANCISZEK, ANNA, JÓZEF II, SŁONE.

Dane techniczne budynku:

- Rodzaj i typ budynku - indywidualny, zaprojektowany na wzór dawnej, nieistniejącej pijalni.
- Charakter zabudowy – wolnostojący.
- Technologia wykonania – tradycyjna.
- Powierzchnia użytkowa budynku – 151,88 m^2.
- Powierzchnia tarasu i podcieni – 172,15 m^2.
- Powierzchnia zabudowy – 316,67 m^2.
- Kubatura – 1 620,00 m^3.
- Długość budynku – 26,56 m.
- Szerokość budynku – 13,00 m.

Wartość inwestycji po przetargu wyniosła 1.055.290,07 zł. Realizacja projektu została dofinansowana z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – 633.174,04 zł i budżetu państwa – 105.529,00 zł.

Termin rozpoczęcia: maj 2006

Termin zakończenia prac: listopad 2006

2. Modernizacja sieci wodociągowej, stacji uzdatniania wody, ujęcia wody w Wysowej-Zdroju

Projekt był realizowany w ramach Programu Inicjatywy Wspólnotowej Interreg IIIA Polska–Republika Słowacka 2004-2006.

Priorytet: Rozwój infrastruktury

Działanie: Infrastruktura ochrony środowiska

Łączna wartość projektu: 1.746.453,92 zł

Projekt dofinansowany w 75% z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

W ramach projektu wykonano:

1. modernizację i budowę sieci wodociągowej i przyłączy.
2. ujęcie wody na potoku Medindek,
3. modernizację ujęcia wody na rzece Ropie,
4. modernizację stacji uzdatniania wody.

Projekt był realizowany w okresie od 1.04.2006 do 31.12.2006.

3. Przebudowa drogi gminnej Wysowa-Zdrój - Huta Wysowska II etap dł. 2149 m

Projekt pn. "Przebudowa drogi gminnej Wysowa-Zdrój - Huta Wysowska II etap dł. 2149 m" został zrealizowany w ramach infrastruktury drogowej Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego. W ramach projektu została wykonana droga o jezdni asfaltowej szerokości 5,5 m z obustronnymi poboczami o szerokości 1,0 m, przebudową przepustów żelbetowych fi 80, wykonaniem przepustów stalowych metodą TUBOSAIDER szt. 5, zjazdy i odwodnienie. Wartość projektu wynosi 1.579.304,02 w tym dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego to kwota 1.184.478,00 zł. Wybudowana droga będzie służyła jako droga dojazdowa do planowanej bazy narciarskiej „Ostry Wierch” oraz ośrodków wypoczynkowych.

Termin rozpoczęcia: I kwartał 2005

Termin zakończenia prac: III kwartał 2006

INWESTYCJE W TRAKCIE REALIZACJI:

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

4. Odnowa centrum Wysowej-Zdroju – modernizacja parku zdrojowego wraz z dojazdową infrastruktura drogową.

Projekt dofinansowany w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego.
Realizacja projektu została zaplanowana w okresie od 1.06.2009 do 30.05.2011.

5. Park wodny w Wysowej-Zdroju.

Projekt dofinansowany w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, zakłada budowę krytego basenu rekreacyjnego. Projekt został zrealizowany w okresie od 1.01.2011 do 20.09.2012.

VII. PROGRAM ODNOWY MIEJSCOWOŚCI NA LATA 2011-2018

PROGRAM POPRAWY INFRASTRUKTURY DROGOWEJ

W tym programie znajdują się przedsięwzięcia mające na celu poprawę stanu dróg dojazdowych i wewnątrz Uzdrowiska.

W programie przewiduje się wykonanie następujących projektów:

- REMONT CHODNIKA W WYSOWEJ-ZDROJU 2012 rok
- BUDOWA CHODNIKA W WYSOWEJ-ZDROJU -2014 rok
- BUDOWA POŁĄCZENIA DROGOWEGO KRYNICA –WYSOWA - BLECHNARKA- GRANICA PAŃSTWA 2011-2015
- REMONT DRÓG GMINNYCH NA TERENIE UZDROWISKA WYSOWA-ZDRÓJ 2011-2018
- WYKONANIE OŚWIETLENIA ULICZNEGO 2011-2018

PROGRAM ROZWOJU KULTURALNEGO I PROMOCJI UZDROWISKA

Program zawiera przedsięwzięcia z zakresu rozwoju kulturalnego, promowania kultury, wielowyznaniowości wielokulturowości, promocji uzdrowiska w regionie i poza granicami kraju, współpracę przygraniczną

W programie przewiduje się wykonanie następujących projektów:

- REMONT ZABYTKOWEJ CERKWI P.W. ŚŚW. KOSMY I DAMIANA - 2011
- PROMOCJA UZDROWISKA i ZACHOWANIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO 2011-2018

PROGRAM POPRAWY INFRSATRUKTURY UZDROWISKOWO-TURYSTYCZNEJ

Znajdują się w nim przedsięwzięcia, których celem jest zapewnienie mieszkańcom Wysowej-Zdroju i przebywającym tu kuracjuszom i turystom wypoczynku i aktywnych form spędzania czasu.

W programie przewiduje się wykonanie następujących projektów

- PARK WODNY W WYSOWEJ-ZDROJU 2011-2012

- ODNOWA CENTRUM WYSOWEJ-ZDROJU – MODERNIZACJA PARKU ZDROJOWEGO WRAZ Z DOJAZDOWĄ INFRASTRUKTURĄ DROGOWĄ 2009-2011
- BUDOWA STACJI NARCIARSKIEJ „OSTRY WIERCH” 2011-2018
- BUDOWA CENTRUM REKREACYJNO-UZDROWISKOWEGO PRZY OŚRODKU „WYSOWA” 2011-2015
- BUDOWA DOMU ZDROJOWEGO W WYSOWEJ-ZDROJU 2011-2018
- BUDOWA BOISKA SPORTOWEGO ORLIK PLUS 2011
- SZLAKI TURYSTYCZNE 2011-2018
- BUDOWA LODOWISKA W WYSOWEJ-ZDROJU 2011
- REMONT CMENTARZY WOJENNYCH Z I WOJNY ŚWIATOWEJ 2013
- URZĄDZENIE CMENTARZA KOMUNALNEGO 2011-2018

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA

Znajdują się w nim przedsięwzięcia mające na celu zapewnienie nieskażonych walorów środowiska naturalnego oraz zapewnienie sprawnego i zgodnego z naturą funkcjonowania sieci wodociągowej i kanalizacyjnej a także wykorzystanie źródeł energii odnawialnej.

W programie przewiduje się wykonanie następujących projektów:

- REMONT SIECI KALNALIZACJI I OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW 2011-2018
- ROZBUDOWA SIECI WODOCIĄGOWEJ W WYSOWEJ-ZDROJU 2013
- SEGREGACJA ŚMIECI 2011-2018
- OPRACOWANIE I WDROŻENIE NOWOCZESNYCH TECHNOLOGII UZDATNIANIA WODY 2011-2018

PROGRAM PODNIESIENIA JAKOŚCI USŁUG PUBLICZNYCH I UZDROWISKOWYCH

Program zakłada przedsięwzięcia mające na celu podniesienie jakości usług uzdrowiskowych i publicznych.

W programie przewiduje się wykonanie następujących projektów:

- BUDOWA TĘŻNI SOLANKOWEJ W WYSOWEJ-ZDROJU 2012
- DOSTOSOWANIE OBIEKTÓW ZWIĄZANYCH Z INFRASTRUKTURĄ OCHRONY ZDROWIA DO WYMOGÓW OBOWIĄZUJĄCYCH PRZEPISÓW PRAWA 2011-2018
- PRZEBUDOWA LINII ROZLEWNICZEJ UZDROWISKA WYSOWA S.A.
- PORADNICTWO I REHABILITACJA W UZDROWISKU WYSOWA-ZDRÓJ 2011-2018

VIII. OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ

8.1. REMONT CHODNIKA W WYSOWEJ-ZDROJU

8.1.1 UZASADNIENIE

Plan Odnowy Miejscowości Wysowa-Zdrój zakłada realizację działań ze sfer życia: rekreacyjno – sportowego i kulturalnego oraz infrastruktury drogowej i komunalnej. W celu zapewnienia realizacji planowanych działań niezbędne jest przeprowadzenie remontu obwodnicy sklepów.

Dzięki remontowi chodników mieszkańcy wsi będą mieli ułatwiony dostęp do sklepów, przedszkola, szkoły podstawowej, kościoła, placu zabaw dla dzieci, świetlicy wiejskiej, biblioteki gminnej. Ma również zapoczątkować realizację wspólnych przedsięwzięć na rzecz poprawy warunków i jakości życia na wsi. Odnowiony chodnik w centrum miejscowości będzie wizytówką wsi.

Uzasadniając powyższe przedsięwzięcie należy zauważyć, że odnowienie chodników wokół sklepów, choć nie przynosi bezpośrednich korzyści materialnych, wpływa na każdą dziedzinę życia. Jest katalizatorem przemian społecznych. Realizacja projektu będzie miała bezpośrednie przełożenie na inne dziedziny życia mieszkańców wsi. Projekt będzie realizowany w miejscu o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjającym nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz budowę chodników. Na obwodnicy sklepów spotykają się codziennie wszyscy mieszkańcy wsi. Obwodnica jest miejscem, którym każdy codziennie dochodzi do sklepu po zakupy, odprowadzając dzieci do szkoły czy przedszkola. Jest to miejsce strategiczne dla Uzdrowiska Wysowa-Zdrój. Przede wszystkim projekt wzmocni poczucie więzi mieszkańców wsi.

Ważnym elementem jest też to, że projekt „Remont chodnika w Wysowej-Zdroju" spełnia wymogi i wpisuje się w Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 Oś 3 *Jakość życia na obszarach*

wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej, działanie *Odnowa i rozwój wsi* oraz dokumentami strategicznymi gminy i województwa a także Lokalną Strategią Rozwoju Obszarów Wiejskich objętych działaniem Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Beskid Gorlicki".

Ponadto projekt ten znacząco wpływa na rozwój jednej z polityk horyzontalnych Unii Europejskiej w kwestii zapewnienia mieszkańcom obszarów wiejskich swobodnego dostępu do obiektów i infrastruktury publicznej [realizacja polityki równych szans].

Narodowa Strategia Spójności na lata 2007-2013 wskazuje na działania jakie należy podjąć w ciągu najbliższych lat, które mogą uzyskać wsparcie ze środków unijnych. Jednym z celów w/w dokumentu jest „Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich". Wsparcie w ramach tego celu działania mające na celu wyrównywanie szans rozwojowych na obszarach wiejskich będą się koncentrowały na wsparciu rozbudowy infrastruktury technicznej i społecznej, tworzeniu warunków do rozwoju przedsiębiorczości i nowych miejsc pracy poza rolnictwem, ochronie środowiska, edukacji młodego pokolenia, kształceniu ustawicznym, stworzeniu warunków lepszej dostępności do podstawowych usług.

Projekt wpisuje się w Narodowy Plan Zdrowia na lata 2007-2015, którego nadrzędnym, długofalowym celem strategicznym jest poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności. Ma on zostać osiągnięty między innymi dzięki kształtowaniu prozdrowotnego stylu życia oraz tworzeniu środowiska życia, pracy i nauki sprzyjającego zdrowiu. Realizacja Planu Odnowy Miejscowości Uście Gorlickie wpłynie na wypełnienie celu nadrzędnego poprzez realizację następujących celów operacyjnych:

a) Aktywizacja jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych na rzecz zdrowia społeczeństwa - gmina jako wspólnota mieszkańców jest w stanie lepiej identyfikować lokalne problemy

mieszkańców z uwagi na ich małą liczbę, posiada znajomość lokalnej specyfiki zarówno ekonomicznej, społecznej jak i kulturowej.

b) Zwiększenie aktywności fizycznej ludności – aktywność i sprawność fizyczna łączy w sobie aspekty zdrowotne, zmiany stylu życia, prewencji patologii społecznych, wartości etycznych takich jak „Fair play", przestrzeganie reguł działania zespołowego i pozytywnych wzorców osobowych. Jest też elementem wielu celów zdrowotnych dotyczących stylu życia, takich jak eliminowanie narkomanii, alkoholizmu, przeciwdziałanie otyłości a także przygotowanie szczególnie w aspekcie zmian demograficznych do aktywnego i długiego życia zawodowego.

Realizacja działania „Odnowa i rozwój wsi" Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 tworzy warunki dla rozwoju społeczno-ekonomicznego obszarów wiejskich i aktywizacji ludności wiejskiej przez wsparcie aktywizacji ludności wiejskiej przez wsparcie inwestycyjne przyznawane na realizację projektów związanych z zagospodarowaniem przestrzeni publicznej, w tym utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego wsi oraz podniesienie atrakcyjności turystycznej obszarów wiejskich.

Celem działania jest wpływanie na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Umożliwi rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich.

Przewidziane do realizacji w miejscowości Wysowa-Zdrój działania pozostają w pełnej zbieżności i wpisują się w kryteria programowe Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Koszty przewidziane do poniesienia w ramach przedmiotowego projektu klasyfikują się w:

- Kształtowanie obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych,

ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno przestrzenne, w szczególności poprzez odnawianie lub budowę parkingów, chodników lub oświetlenia ulicznego,

Także zakładane przez PROW cele w pełni pokrywają się z planowanymi efektami realizacji przedmiotowej inwestycji:

- podniesienie standardu życia i pracy na wsi
- podniesienie atrakcyjności turystycznej
- wzrost atrakcyjności inwestycyjnej [realizacja projektu przyczyni się do promocji miejscowości i zainteresowania potencjalnych przedsiębiorców]
- zaspokojenie potrzeb społecznych i sportowych [integracja mieszkańców]
- rozwój tożsamości społeczności wiejskiej i zachowania dziedzictwa kulturowego [imprezy lokalne wpływające na rozwój tożsamości społeczności wiejskiej]

Projekt jest spójny ze Strategią Województwa Małopolskiego:

Wizją Strategii jest Małopolska – regionem szans, wszechstronnego rozwoju ludzi i nowoczesnej gospodarki, silnym aktywnością swych mieszkańców, czerpiącym z dziedzictwa przeszłości i zachowującym tożsamość w integrującej się Europie.

Pole A Konkurencyjność gospodarcza

Obszar I Społeczeństwo wiedzy i aktywności – cel pośredni lepiej wykształceni, twórczy i przedsiębiorczy mieszkańcy.

Obszar II Gospodarka regionalnej szansy – cel pośredni: konkurencyjna i twórcza, wykorzystująca innowacje i nowoczesne technologie gospodarka. W kierunkach polityki tego celu wyróżnia się :

- zrównoważone rolnictwo, w tym rolnictwo ekologiczne,
- przyciąganie bezpośrednich inwestycji do regionu,
- rozwój przemysłów czasu wolnego

Pole B Rozwój społeczny i jakość życia

Obszar V Spójność wewnątrzregionalna – cel pośredni: spójny wewnętrznie, zapewniający równe szanse i możliwości rozwoju region. Cel ten będzie realizowany poprzez następujące kierunki polityki:

- poprawę kondycji rodziny małopolskiej,

- wzmocnienie społeczeństwa obywatelskiego oraz budowanie tożsamości regionalnej,

- rozwój sieci ośrodków usług publicznych.

Obszar VII Dziedzictwo i przestrzeń regionalna – cel pośredni – wysoka jakość środowiska przyrodniczo-kulturowego i przestrzeni regionalnej.
Realizowane kierunki polityki to :

- ochrona i kształtowanie krajobrazu kulturowego

Wysoka jakość środowiska kulturowego Małopolski winna stanowić – podobnie jak wysoka jakość środowiska przyrodniczego – przewagę konkurencyjności regionu, zarówno w sferze przemysłów czasu wolnego, jak i w sferze codziennych warunków życia mieszkańców. Łączenie aktywnej ochrony oraz wzbudzanie zainteresowania, nie tylko ciekawymi obiektami, ale także historią i kulturą regionu oraz najbliższej okolicy, jest konieczne dla osiągnięcia zmiany w stanie dbałości o zasoby regionalnego dziedzictwa.
Wpisuje się także w Strategię Gminy Uście Gorlickie; cel strategiczny 2 poprawa jakości życia mieszkańców, cel główny 2.3 infrastruktura publiczna.
Wpisuje się także w Lokalną Strategią Rozwoju Obszarów Wiejskich objętych działaniem Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Beskid Gorlicki”- Koszyk beskidzki.

8.1.2. OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA

Priorytetem projektu polegającego na odnowie, remoncie chodnika w miejscowości Wysowa-Zdrój jest podniesienie atrakcyjności turystycznej regionu oraz poprawa jakości życia mieszkańców obszarów wiejskich.

W związku z powyższym władze wsi, mając pełne poparcie we władzach gminnych, za cel postawiły sobie zapewnienie mieszkańcom dostępu do infrastruktury komunalnej. Realizacja projektu będącego przedmiotem niniejszego Planu ma zagwarantować urzeczywistnienie tak postawionego celu. Dzięki remontowi obwodnicy, chodników mieszkańcy wsi będą mieli ułatwiony dostęp do sklepów, przedszkola, szkoły podstawowej, kościoła, placu zabaw dla dzieci, świetlicy wiejskiej, biblioteki gminnej. Ma również zapoczątkować realizację wspólnych przedsięwzięć na rzecz poprawy warunków i jakości życia na wsi. Odnowiona obwodnica w centrum miejscowości będzie wizytówką wsi.

Podejmowane inicjatywy przyczynią się do integracji lokalnej ludności. Zapewnienie wszystkim mieszkańcom, w tym dzieci i młodzieży swobodnego dostępu do infrastruktury sportowo - rekreacyjnej nawiązuje do jednej z polityk horyzontalnych Unii Europejskiej mówiącej o równości szans. Realizacja projektu eliminuje bowiem różnice wynikające z dotychczasowego, ograniczonego dostępu społeczności wiejskiej do obiektów sportowych.

8.1.3 KOSZTORYS

Ogólny koszt inwestycji to kwota 500.000,00 zł brutto. Koszt robót inwestycyjnych wynosi 384.135,81 zł netto, 472.487,05 zł brutto. Inwestycja będzie realizowana w 2012 roku.

Planowane jest złożenie projektu o dofinansowanie do Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Planowana kwota wnioskowana to 288.000,00 zł.

8.1.4. HARMONOGRAM

Rozpoczęcie prac kwiecień 2012

Zakończenie prac październik 2012

8.2 BUDOWA CHODNIKA W WYSOWEJ-ZDROJU

8.2.1 UZASADNIENIE

Plan Odnowy Miejscowości Wysowa-Zdrój zakłada realizację działań ze sfer życia: rekreacyjno – sportowego i kulturalnego oraz infrastruktury drogowej i komunalnej. W celu zapewnienia realizacji planowanych działań niezbędna jest budowa chodnika w Wysowej-Zdroju.

Dzięki budowie chodników mieszkańcy wsi będą mieli ułatwiony dostęp do sklepów, przedszkola, szkoły podstawowej, kościoła, placu zabaw dla dzieci, świetlicy wiejskiej, biblioteki gminnej oraz boiska Orlik 2012. Ma również zapoczątkować realizację wspólnych przedsięwzięć na rzecz poprawy warunków i jakości życia na wsi. Wybudowany chodnik w centrum miejscowości będzie wizytówką wsi.

Uzasadniając powyższe przedsięwzięcie należy zauważyć, że budowa chodnika, choć nie przynosi bezpośrednich korzyści materialnych, wpływa na każdą dziedzinę życia. Jest katalizatorem przemian społecznych. Realizacja projektu będzie miała bezpośrednie przełożenie na inne dziedziny życia mieszkańców wsi. Projekt będzie realizowany w miejscu o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjającym nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz budowę chodników. Na tej trasie spotykają się codziennie wszyscy mieszkańcy wsi. Chodnik jest miejscem, którym każdy codziennie dochodzi do sklepu po zakupy, odprowadzając dzieci do szkoły czy przedszkola. Jest to miejsce strategiczne dla Uzdrowiska Wysowa-Zdrój. Przede wszystkim projekt wzmocni poczucie więzi mieszkańców wsi.

Ważnym elementem jest też to, że projekt „Budowa chodnika w Wysowej-Zdroju" spełnia wymogi i wpisuje się w Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 Oś 3 *Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej*, działanie *Odnowa i rozwój wsi* oraz dokumentami strategicznymi gminy i województwa a także Lokalną

Strategią Rozwoju Obszarów Wiejskich objętych działaniem Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Beskid Gorlicki”.

Ponadto projekt ten znacząco wpływa na rozwój jednej z polityk horyzontalnych Unii Europejskiej w kwestii zapewnienia mieszkańcom obszarów wiejskich swobodnego dostępu do obiektów i infrastruktury publicznej [realizacja polityki równych szans].

Narodowa Strategia Spójności na lata 2007-2013 wskazuje na działania jakie należy podjąć w ciągu najbliższych lat, które mogą uzyskać wsparcie ze środków unijnych. Jednym z celów w/w dokumentu jest „Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich”. Wsparcie w ramach tego celu działania mające na celu wyrównywanie szans rozwojowych na obszarach wiejskich będą się koncentrowały na wsparciu rozbudowy infrastruktury technicznej i społecznej, tworzeniu warunków do rozwoju przedsiębiorczości i nowych miejsc pracy poza rolnictwem, ochronie środowiska, edukacji młodego pokolenia, kształceniu ustawicznym, stworzeniu warunków lepszej dostępności do podstawowych usług.

Projekt wpisuje się w Narodowy Plan Zdrowia na lata 2007-2015, którego nadrzędnym, długofalowym celem strategicznym jest poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności. Ma on zostać osiągnięty między innymi dzięki kształtowaniu prozdrowotnego stylu życia oraz tworzeniu środowiska życia, pracy i nauki sprzyjającego zdrowiu. Realizacja Planu Odnowy Miejscowości Uście Gorlickie wpłynie na wypełnienie celu nadrzędnego poprzez realizację następujących celów operacyjnych:

c) Aktywizacja jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych na rzecz zdrowia społeczeństwa - gmina jako wspólnota mieszkańców jest w stanie lepiej identyfikować lokalne problemy mieszkańców z uwagi na ich małą liczbę, posiada znajomość lokalnej specyfiki zarówno ekonomicznej, społecznej jak i kulturowej.

d) Zwiększenie aktywności fizycznej ludności – aktywność i sprawność fizyczna łączy w sobie aspekty zdrowotne, zmiany stylu życia, prewencji patologii społecznych, wartości etycznych takich jak „Fair play", przestrzeganie reguł działania zespołowego i pozytywnych wzorców osobowych. Jest też elementem wielu celów zdrowotnych dotyczących stylu życia, takich jak eliminowanie narkomanii, alkoholizmu, przeciwdziałanie otyłości a także przygotowanie szczególnie w aspekcie zmian demograficznych do aktywnego i długiego życia zawodowego.

Realizacja działania „Odnowa i rozwój wsi" Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 tworzy warunki dla rozwoju społeczno-ekonomicznego obszarów wiejskich i aktywizacji ludności wiejskiej przez wsparcie aktywizacji ludności wiejskiej przez wsparcie inwestycyjne przyznawane na realizację projektów związanych z zagospodarowaniem przestrzeni publicznej, w tym utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego wsi oraz podniesienie atrakcyjności turystycznej obszarów wiejskich.

Celem działania jest wpływanie na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Umożliwi rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich.

Przewidziane do realizacji w miejscowości Wysowa-Zdrój działania pozostają w pełnej zbieżności i wpisują się w kryteria programowe Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Koszty przewidziane do poniesienia w ramach przedmiotowego projektu klasyfikują się w:

- Kształtowanie obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno przestrzenne,

w szczególności poprzez odnawianie lub budowę parkingów, chodników lub oświetlenia ulicznego,

Także zakładane przez PROW cele w pełni pokrywają się z planowanymi efektami realizacji przedmiotowej inwestycji:

- podniesienie standardu życia i pracy na wsi
- podniesienie atrakcyjności turystycznej
- wzrost atrakcyjności inwestycyjnej [realizacja projektu przyczyni się do promocji miejscowości i zainteresowania potencjalnych przedsiębiorców]
- zaspokojenie potrzeb społecznych i sportowych [integracja mieszkańców]
- rozwój tożsamości społeczności wiejskiej i zachowania dziedzictwa kulturowego [imprezy lokalne wpływające na rozwój tożsamości społeczności wiejskiej]

Projekt jest spójny ze Strategią Województwa Małopolskiego:

Wizją Strategii jest Małopolska – regionem szans, wszechstronnego rozwoju ludzi i nowoczesnej gospodarki, silnym aktywnością swych mieszkańców, czerpiącym z dziedzictwa przeszłości i zachowującym tożsamość w integrującej się Europie.

Pole A Konkurencyjność gospodarcza

Obszar I Społeczeństwo wiedzy i aktywności – cel pośredni lepiej wykształceni, twórczy i przedsiębiorczy mieszkańcy.

Obszar II Gospodarka regionalnej szansy – cel pośredni: konkurencyjna i twórcza, wykorzystująca innowacje i nowoczesne technologie gospodarka. W kierunkach polityki tego celu wyróżnia się :

- zrównoważone rolnictwo, w tym rolnictwo ekologiczne,
- przyciąganie bezpośrednich inwestycji do regionu,
- rozwój przemysłów czasu wolnego

Pole B Rozwój społeczny i jakość życia

Obszar V Spójność wewnątrzregionalna – cel pośredni: spójny wewnętrznie, zapewniający równe szanse i możliwości rozwoju region. Cel ten będzie realizowany poprzez następujące kierunki polityki:

- poprawę kondycji rodziny małopolskiej,

- wzmocnienie społeczeństwa obywatelskiego oraz budowanie tożsamości regionalnej,

- rozwój sieci ośrodków usług publicznych.

Obszar VII Dziedzictwo i przestrzeń regionalna – cel pośredni – wysoka jakość środowiska przyrodniczo-kulturowego i przestrzeni regionalnej.
Realizowane kierunki polityki to :

- ochrona i kształtowanie krajobrazu kulturowego

Wysoka jakość środowiska kulturowego Małopolski winna stanowić – podobnie jak wysoka jakość środowiska przyrodniczego – przewagę konkurencyjności regionu, zarówno w sferze przemysłów czasu wolnego, jak i w sferze codziennych warunków życia mieszkańców. Łączenie aktywnej ochrony oraz wzbudzanie zainteresowania, nie tylko ciekawymi obiektami, ale także historią i kulturą regionu oraz najbliższej okolicy, jest konieczne dla osiągnięcia zmiany w stanie dbałości o zasoby regionalnego dziedzictwa.
Wpisuje się także w Strategię Gminy Uście Gorlickie; cel strategiczny 2 poprawa jakości życia mieszkańców, cel główny 2.3 infrastruktura publiczna.
Wpisuje się także w Lokalną Strategią Rozwoju Obszarów Wiejskich objętych działaniem Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Beskid Gorlicki”- Koszyk beskidzki.

8.2.2. OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA

Priorytetem projektu polegającego na budowie chodnika w miejscowości Wysowa-Zdrój jest podniesienie atrakcyjności turystycznej regionu oraz poprawa jakości życia mieszkańców obszarów wiejskich.

W związku z powyższym władze wsi, mając pełne poparcie we władzach gminnych, za cel postawiły sobie zapewnienie mieszkańcom dostępu do infrastruktury komunalnej. Realizacja projektu będącego przedmiotem niniejszego Planu ma zagwarantować urzeczywistnienie tak postawionego celu. Dzięki remontowi chodników mieszkańcy wsi będą mieli ułatwiony dostęp do sklepów, przedszkola, szkoły podstawowej, kościoła, placu zabaw dla dzieci, świetlicy wiejskiej, biblioteki gminnej oraz Boiska Orlik 2012 i lodowiska. Ma również zapoczątkować realizację wspólnych przedsięwzięć na rzecz poprawy warunków i jakości życia na wsi. Wybudowany chodnik w centrum miejscowości będzie wizytówką wsi.

Podejmowane inicjatywy przyczynią się do integracji lokalnej ludności. Zapewnienie wszystkim mieszkańcom, w tym dzieci i młodzieży swobodnego dostępu do infrastruktury sportowo - rekreacyjnej nawiązuje do jednej z polityk horyzontalnych Unii Europejskiej mówiącej o równości szans. Realizacja projektu eliminuje bowiem różnice wynikające z dotychczasowego, ograniczonego dostępu społeczności wiejskiej do obiektów sportowych.

8.2.3 KOSZTORYS

Ogólny koszt inwestycji to kwota 398.032,95 zł brutto.

Koszt robót inwestycyjnych wynosi 323.604,03 zł netto, 398.032,95 zł brutto. Inwestycja będzie realizowana w 2014 roku.

Planowane jest złożenie projektu o dofinansowanie do Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Planowana kwota wnioskowana to 242.703,00 zł.

8.2.4. HARMONOGRAM

Rozpoczęcie prac marzec 2014

Zakończenie prac październik 2014

8.3. - REMONT ZABYTKOWEJ CERKWI P.W. ŚŚW. KOSMY I DAMIANA

8.3.1 UZASADNIENIE

Priorytetem projektu polegającego na remoncie zabytkowej cerkwi p.w. śśw.. Kosmy i Damiana jest zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz podniesienie atrakcyjności turystycznej regionu oraz promowaniu lokalnych tradycji, zwyczajów. W związku z powyższym władze wsi, mając pełne poparcie we władzach gminnych, za cel postawiły sobie zapewnienie mieszkańcom dostępu do tradycji i kultury lokalnej. Realizacja projektu będącego przedmiotem niniejszego Planu ma zagwarantować urzeczywistnienie tak postawionego celu.

Dzięki wyremontowaniu zabytkowego budynku cerkwi mieszkańcy wsi będą mogli spotykać się na występach i spotkaniach artystycznych integrujących społeczność wiejską. Obecny stan techniczny cerkwi wymaga natychmiastowego remontu. Wyremontowany obiekt będzie wizytówką wsi.

Uzasadniając powyższe przedsięwzięcie należy zauważyć, że remont budynku cerkwi, choć nie przynosi bezpośrednich korzyści materialnych, wpływa na każdą dziedzinę życia. Jest katalizatorem przemian społecznych. Realizacja projektu będzie miała bezpośrednie przełożenie na inne dziedziny życia mieszkańców wsi. Przede wszystkim projekt wzmocni poczucie tożsamości kulturowej, historycznej, narodowej i etnicznej dzieci i dorosłych.

Ważnym elementem jest też to, że projekt „Remont zabytkowej cerkwi pw. SWW. Ksmy i Damiana" spełnia wymogi i wpisuje się w Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 Oś 3 *Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej*, działanie *Odnowa i rozwój wsi* oraz dokumentami strategicznymi gminy i województwa.

Ponadto projekt ten znacząco wpływa na rozwój jednej z polityk horyzontalnych Unii Europejskiej w kwestii zapewnienia mieszkańcom obszarów wiejskich swobodnego dostępu do kultury [realizacja polityki równych szans].

Narodowa Strategia Spójności na lata 2007-2013 wskazuje na działania jakie należy podjąć w ciągu najbliższych lat, które mogą uzyskać wsparcie ze środków unijnych. Jednym z celów w/w dokumentu jest „Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich". Wsparcie w ramach tego celu działania mające na celu wyrównywanie szans rozwojowych na obszarach wiejskich będą się koncentrowały na wsparciu rozbudowy infrastruktury technicznej i społecznej, tworzeniu warunków do rozwoju przedsiębiorczości i nowych miejsc pracy poza rolnictwem, ochronie środowiska, edukacji młodego pokolenia, kształceniu ustawicznym, stworzeniu warunków lepszej dostępności do podstawowych usług.

Realizacja Planu Odnowy Miejscowości Wysowa-Zdrój wpłynie na wypełnienie celu nadrzędnego poprzez realizację następujących celów operacyjnych:

e) Aktywizacja jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych na rzecz zdrowia społeczeństwa - gmina jako wspólnota mieszkańców jest w stanie lepiej identyfikować lokalne problemy mieszkańców z uwagi na ich małą liczbę, posiada znajomość lokalnej specyfiki zarówno ekonomicznej, społecznej jak i kulturowej.

Realizacja działania „Odnowa i rozwój wsi" Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 tworzy warunki dla rozwoju społeczno-ekonomicznego obszarów wiejskich i aktywizacji ludności wiejskiej przez wsparcie aktywizacji ludności wiejskiej przez wsparcie inwestycyjne przyznawane na realizację projektów związanych z zagospodarowaniem przestrzeni publicznej, w tym utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego wsi oraz podniesienie atrakcyjności turystycznej obszarów wiejskich.

Celem działania jest wpływanie na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Umożliwi rozwój

tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich.

Przewidziane do realizacji w miejscowości Wysowa-Zdrój działania pozostają w pełnej zbieżności i wpisują się w kryteria programowe Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Koszty przewidziane do poniesienia w ramach przedmiotowego projektu klasyfikują się w:

- Odnawianie elewacji zewnętrznych i dachów w budynkach architektury sakralnej wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków i odnawiania cmentarzy wpisanych do rejestru zabytków,
- Kształtowanie obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno przestrzenne, w szczególności poprzez odnawianie lub budowę parkingów, chodników lub oświetlenia ulicznego,
- Zakup sprzętu, materiałów i usług, służących realizacji operacji.

Także zakładane przez PROW cele w pełni pokrywają się z planowanymi efektami realizacji przedmiotowej inwestycji:

- podniesienie standardu życia i pracy na wsi
- podniesienie atrakcyjności turystycznej
- wzrost atrakcyjności
- zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych [integracja mieszkańców podczas zajęć sportowych]
- rozwój tożsamości społeczności wiejskiej i zachowania dziedzictwa kulturowego [imprezy lokalne wpływające na rozwój tożsamości społeczności wiejskiej]

Projekt jest spójny ze Strategią Województwa Małopolskiego:

Wizją Strategii jest Małopolska – regionem szans, wszechstronnego rozwoju ludzi i nowoczesnej gospodarki, silnym aktywnością swych mieszkańców,

czerpiącym z dziedzictwa przeszłości i zachowującym tożsamość w integrującej się Europie.

Pole A Konkurencyjność gospodarcza

Obszar I Społeczeństwo wiedzy i aktywności – cel pośredni lepiej wykształceni, twórczy i przedsiębiorczy mieszkańcy.

Obszar II Gospodarka regionalnej szansy – cel pośredni: konkurencyjna i twórcza, wykorzystująca innowacje i nowoczesne technologie gospodarka. W kierunkach polityki tego celu wyróżnia się :

- zrównoważone rolnictwo, w tym rolnictwo ekologiczne,

- przyciąganie bezpośrednich inwestycji do regionu,

- rozwój przemysłów czasu wolnego

Pole B Rozwój społeczny i jakość życia

Obszar V Spójność wewnątrzregionalna – cel pośredni: spójny wewnętrznie, zapewniający równe szanse i możliwości rozwoju region. Cel ten będzie realizowany poprzez następujące kierunki polityki:

- rozwój profilaktyki i ochrony zdrowia,

- integrująca politykę społeczną,

- poprawę kondycji rodziny małopolskiej,

- wzmocnienie społeczeństwa obywatelskiego oraz budowanie tożsamości regionalnej,

- rozwój sieci ośrodków usług publicznych.

Obszar VI Ochrona środowiska – cel pośredni – wysoka jakość życia w czystym i bezpiecznym środowisku przyrodniczym. W ramach tego celu będą realizowane następujące kierunki polityki: gospodarka odpadami, ochrona zasobów wodnych oraz ochrona powietrza.

Obszar VII Dziedzictwo i przestrzeń regionalna – cel pośredni – wysoka jakość środowiska przyrodniczo-kulturowego i przestrzeni regionalnej. Realizowane kierunki polityki to :

- ochrona i kształtowanie krajobrazu kulturowego

- opieka nad regionalnym dziedzictwem kulturowym

Wysoka jakość środowiska kulturowego Małopolski winna stanowić – podobnie jak wysoka jakość środowiska przyrodniczego – przewagę konkurencyjności regionu, zarówno w sferze przemysłów czasu wolnego, jak i w sferze codziennych warunków życia mieszkańców. Łączenie aktywnej ochrony oraz wzbudzanie zainteresowania, nie tylko ciekawymi obiektami, ale także historią i kulturą regionu oraz najbliższej okolicy, jest konieczne dla osiągnięcia zmiany w stanie dbałości o zasoby regionalnego dziedzictwa.
Wpisuje się także w Strategię Gminy Uście Gorlickie cel strategiczny 2 poprawa jakości życia mieszkańców, cel główny 2.2 oświata i kultura, cel cząstkowy zachowanie tożsamości kulturowej, upowszechnianie kultury regionu

8.3.2 OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA – REMONT ZABYTKOWEJ CERKWI PW. SSW. KOSMY I DAMIANA

Cerkiew prawosławna pod wezwaniem śśw. Kosmy i Damiana. Pierwotnie służyła wiernym jako cerkiew greckokatolicka, w latach 1947-1958 w cerkwi nie odprawiano nabożeństw a na powrót do kultu została przywrócona w 1958 przez powracających z wysiedlenia mieszkańców - od tego czasu do dnia dzisiejszego służy wyznawcom prawosławia. Cerkiew znajduje się w centrum. Cerkiew murowana, wybudowana została w 1801 roku z kamienia rzecznego . Powstała najprawdopodobniej na miejscu poprzedniej, drewnianej cerkwi o nieznanej dacie budowy, która była cerkwią filialną parafii w Wysowej. Cerkiew w Blechnarce jest świątynią orientowaną, trójdzielną z półkoliście zwieńczonym prezbiterium oraz z nadbudowaną nad fasadą i połączoną z dachem nawy - wieżą, pod którą jest babiniec. Nawa

i prezbiterium przykrywa dach o konstrukcji kalenicowej. Nad nawą, prezbiterium i wieżą, znajdują się trzy, prawie identyczne wieżyczki, zwieńczone pozornymi latarniami oraz baniami z metalowymi krzyżami. Dach przykryty jest blachą w kolorze brązowym. W ścianie nawy - po obu stronach po dwa podłóżne okna, zwieńczone łukiem, analogicznie po jednym oknie w prezbiterium. Malutkie okienka w każdej ścianie wieży. Przedsionek zamykany kratą. W wieży jeden dzwon. Wewnątrz cerkwi kompletny ikonostas z 1865 roku. Z tyłu ikonostasu na tablicy fundacyjnej są z nazwiska Wysyl Pawlikowski oraz Atanazy Wańko, którzy byli prawdopodobnie twórcami ikonostasu - ikony malował Pawlikowski. Fundatorem ikonostasu był najprawdopodobniej Salamon Prychodnyk z Wysowej. Ikonostas wyremontowano wkrótce po powrocie mieszkańców z wysiedleń - w 1960 roku. Po lewej stronie nawy głównej, obraz "Sąd ostateczny", po prawej stronie "Wskrzeszenie Łazarza". Na suficie polichromia w poprzeczne pasy o motywach geometrycznych.

Projekt zakłada wykonanie następujących prac:

- malowanie Elewacji murowanej
- impregnacja części drewnianej
- Odtworzenie ogrodzenia z kamienia
- remont bramy
- utwardzenie terenu z kamienia łamanego szer. ~4m

KOSZTORYS

Ogólny koszt inwestycji to koszt robót w kwocie 300.000,00 zł brutto. Planowana kwota dofinansowania to 200.000,00 zł w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Inwestycja będzie realizowana w 2011 roku.

HARMONOGRAM

Rozpoczęcie prac sierpień 2011

Zakończenie prac wrzesień 2011

NR	PROJEKT	WSKAŹNIKI PRODUKTU	WSKAŹNIKI REZULTATU	WSKAŹNIKI ODDZIAŁYWANIA
1	**PARK WODNY W WYSOWEJ-ZDROJU**	- liczba nowych/ zmodernizowanych obiektów infrastruktury rekreacyjnej/ sportowej/ aktywnego wypoczynku -1 - powierzchnia nowych/ zmodernizowanych obiektów infrastruktury rekreacyjnej/ sportowej/ aktywnego wypoczynku 3.660 m²[Etap I - 2.500 m², Etap II – 600 m², Etap III - 510m², Etap IV – 50 m ²]	- liczba nowych miejsc pracy, która powstała w wyniku realizacji projektów turystycznych – 8 - liczba osób korzystających z nowej/zmodernizowanej infrastruktury sportowej/ rekreacyjnej/ aktywnego wypoczynku w roku– 40.000 - liczba nowych ofert turystycznych - 10	- rozwój turystyczny regionu - wzrost atrakcyjności i konkurencyjności Uzdrowiska - wzrost liczby zatrudnionych w usługach okołouzdrowiskowych, - stworzenie nowych miejsc pracy - rozszerzenie oferty uzdrowiskowej
2	**ODNOWA CENTRUM WYSOWEJ-ZDROJU – MODERNIZACJA PARKU ZDROJOWEGO WRAZ Z DOJAZDOWĄ INFRASTRUKTURĄ**	- długość zmodernizowanej infrastruktury drogowej – 3,857 km - powierzchnia odnowionego centrum wsi – 8,32 ha	-liczba osób korzystających z zagospodarowanych terenów na obszarach wiejskich- 30.000	- rozwój turystyczny regionu - wzrost atrakcyjności i konkurencyjności Uzdrowiska - wzrost liczby zatrudnionych

	DROGOWĄ			w usługach okołouzdrowiskowych, - stworzenie nowych miejsc pracy - stworzenie miejsca do rekreacji - muszla koncertowa, - rozszerzenie oferty uzdrowiskowej
3	**OCHRONA ŚRODOWISKA NA POGRANICZU POLSKO-SŁOWACKIM**	**-** liczba zmodernizowanych/ wybudowanych oczyszczalni ścieków -1 - długość wybudowanej/ przebudowanej sieci kanalizacji – 18.125 mb	- zwiększenie ilości oczyszczonych ścieków - 213 187 m³/rok - liczba osób obsługiwanych przez nową/zmodernizowaną infrastrukturę ochrony środowiska -4632	- poprawa stanu środowiska naturalnego - zwiększenie atrakcyjności turystycznej Uzdrowiska - zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Uzdrowiska

4	**BUDOWA POŁĄCZENIA DROGOWEGO KRYNICA-WYSOWA - BLECHNARKA-GRANICA PAŃSTWA**	- długość wybudowanej/ zmodernizowanej drogi – 10 km - zwiększenie nośności drogi	- skrócenie czasu przejazdu drogą - nośność wybudowanej/ zmodernizowanej drogi - liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury drogowej	- rozwój turystyczny regionu, - rozwój współpracy polsko-słowackiej - zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu - zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej regionu
5	**BUDOWA STACJI NARCIARSKIEJ „OSTRY WIERCH”**	- liczba nowych obiektów infrastruktury rekreacyjnej/ sportowej/ aktywnego wypoczynku -1 - liczba nowych miejsc noclegowych - 100	- liczba nowych miejsc pracy, która powstała w wyniku realizacji projektów turystycznych -10 - liczba osób korzystających z nowej infrastruktury sportowej/ rekreacyjnej/ aktywnego wypoczynku – 40.000 - liczba nowych ofert turystycznych -10 - liczba turystów korzystających z nowej infrastruktury noclegowej- 10.000	- rozwój turystyczny regionu - rozwój sportów zimowych - zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu - zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej regionu - wzrost liczby zatrudnionych w usługach okołouzdrowiskowych
	TERMOMODERNIZACJA OBIEKTÓW	- liczba obiektów infrastruktury uzdrowiskowej objętych	- powierzchnia obiektów infrastruktury uzdrowiskowej objętych	- poprawa stanu środowiska

6	**UZDROWISKOWYCH UZDROWISKA WYSOWA S.A**	termomodernizacją -3	termomodernizacją -12.381 m²	naturalnego - zwiększenie atrakcyjności Uzdrowiska - poprawa stanu obiektów uzdrowiskowych
7	**BUDOWA TĘŻNI SOLANKOWEJ W WYSOWEJ-ZDROJU**	- liczba obiektów nowej lub zmodernizowanej infrastruktury uzdrowiskowej - 1	- liczba osób korzystających z nowej infrastruktury uzdrowiskowej rocznie – 20.000 - liczba nowych miejsc pracy -1 - liczna nowych ofert uzdrowiskowych -1	- rozwój turystyczny regionu - wzrost atrakcyjności i konkurencyjności Uzdrowiska - wzrost liczby zatrudnionych w usługach okołouzdrowiskowych, - stworzenie nowych miejsc pracy - rozszerzenie oferty uzdrowiskowej
8	**BUDOWA CENTRUM REKREACYJNO-UZDROWISKOWEGO PRZY OŚRODKU „WYSOWA”**	- liczba nowych/ zmodernizowanych obiektów infrastruktury rekreacyjnej/ sportowej/ aktywnego wypoczynku	- liczba nowych miejsc pracy, która powstała w wyniku realizacji projektów turystycznych - 6 - liczba osób korzystających z	- rozwój turystyczny regionu - wzrost atrakcyjności i konkurencyjności Uzdrowiska - wzrost liczby zatrudnionych

		-1	nowej/zmodernizowanej infrastruktury sportowej/ rekreacyjnej/ aktywnego wypoczynku ocznie 30.000 - liczba nowych ofert turystycznych - 5	w usługach okołouzdrowiskowych, - stworzenie nowych miejsc pracy - rozszerzenie oferty uzdrowiskowej
9	**BUDOWA DOMU ZDROJOWEGO W WYSOWEJ-ZDROJU**	- liczba obiektów nowej lub zmodernizowanej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej -1	- wzrost liczby turystów odwiedzających gminę uzdrowiskową - stworzenie nowych miejsc pracy w sektorze rekreacyjno-turystycznym	- rozwój turystyczny regionu - wzrost atrakcyjności i konkurencyjności Uzdrowiska - wzrost liczby zatrudnionych w usługach okołouzdrowiskowych, - stworzenie nowych miejsc pracy - rozszerzenie oferty uzdrowiskowej

10	**BUDOWA BOISKA SPORTOWEGO WIELOFUNKCYJNEGO, PEŁNOWYMIAROWEGO Z BIEŻNIĄ W WYSOWEJ-ZDROJU**	- liczba wybudowanych obiektów sportowych -1	- liczba osób korzystających z obiektów sportowych,	- rozwój fizyczny społeczeństwa - rozwój turystyczny regionu - wzrost atrakcyjności i konkurencyjności Uzdrowiska - wzrost liczby zatrudnionych w usługach
11	**SZLAKI TURYSTYCZNE**	- długość wybudowanych/ zmodernizowanych ścieżek rowerowych - długość wybudowanych/ zmodernizowanych szlaków pieszych - długość nowych szlaków turystycznych - liczba nowych obiektów małej infrastruktury turystycznej	- liczba osób korzystających z nowej infrastruktury turystycznej	- rozwój turystyczny regionu - rozwój turystyczny regionu - wzrost atrakcyjności i konkurencyjności Uzdrowiska - wzrost liczby zatrudnionych w usługach okołouzdrowiskowych, - stworzenie nowych miejsc pracy - rozszerzenie oferty uzdrowiskowej

12	**ROZBUDOWA SIECI WODOCIĄGOWEJ W WYSOWEJ-ZDROJU**	- długość wybudowanej/ przebudowanej sieci wodociągowej	- liczba gospodarstw domowych/ budynków przyłączonych do sieci wodociągowej - liczba osób korzystających z sieci wodociągowej	- ilość pozyskanej wysokiej jakości wody pitnej - średnia liczba kuracjuszy na terenie oddziaływania inwestycji
13	**SEGREGACJA ŚMIECI**	- liczba zakupionych kontenerów na śmieci, - liczba akcji promujących segregację śmieci	- liczba gospodarstw domowych segregujących odpady - liczba osób biorących udział w akcji promujących segregację śmieci	- poprawa stanu środowiska naturalnego
14	**DOSTOSOWANIE OBIEKTÓW ZWIĄZANYCH Z INFRASTRUKTURĄ OCHRONY ZDROWIA DO WYMOGÓW OBOWIĄZUJĄCYCH PRZEPISÓW PRAWA**	- liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury uzdrowiskowej	- liczba obiektów dostosowanych do wymogów obowiązujących przepisów prawa	- poprawa jakości usług uzdrowiskowych - rozwój turystyczny regionu - wzrost atrakcyjności i konkurencyjności Uzdrowiska

				- wzrost liczby zatrudnionych w usługach okołouzdrowiskowych, - stworzenie nowych miejsc pracy - rozszerzenie oferty uzdrowiskowej
15	**OPRACOWANIE I WDROŻENIE NOWOCZESNYCH TECHNOLOGII UZDATNIANIA WODY**	- liczba opracowanych technologii	- liczba wdrożonych technologii	- poprawa stanu środowiska naturalnego
16	**PRZEBUDOWA LINII ROZLEWNICZEJ UZDROWISKA WYSOWA S.A.**	- liczba przebudowanych linii rozlewniczych	- długość przebudowanych linii rozlewniczych	- poprawa stanu środowiska naturalnego, - poprawa jakości wody mineralnej
17	**PROMOCJA UZDROWISKA I ZACHOWANIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO**	- liczba imprez kulturalnych - liczba imprez promujących lokalne i regionalne produkty	- liczba uczestników imprez kulturalnych - liczba uczestników imprez promujących lokalne i regionalne	- promocja Uzdrowiska - wzrost liczby turystów odwiedzających Uzdrowisko

		turystyczne i kulturowe - liczba nowych punktów informacji turystycznej - liczba wydawnictw promocyjnych	produkty turystyczne i kulturowe - liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki - liczba wypromowanych markowych produktów turystycznych i kulturowych	- rozwój turystyczny regionu - wzrost atrakcyjności i konkurencyjności Uzdrowiska - wzrost liczby zatrudnionych w usługach okołouzdrowiskowych, - stworzenie nowych miejsc pracy - rozszerzenie oferty uzdrowiskowej
18	**PORADNICTWO I RAHABILITACJA W UZDROWISKU WYSOWA-ZDRÓJ**	-liczba imprez promujących zdrowy tryb życia - liczba nowych punktów poradnictwa zdrowotnego - liczba wydanych publikacji	- liczba uczestników promujących zdrowy tryb życia - liczba udzielonych porad zdrowotnych	- poprawa stanu zdrowia mieszkańców - rozwój turystyczny regionu - wzrost atrakcyjności i konkurencyjności Uzdrowiska - wzrost liczby zatrudnionych w usługach okołouzdrowiskowych, - stworzenie nowych miejsc

				pracy - rozszerzenie oferty uzdrowiskowej
19	**REMONT DRÓG GMINNYCH NA TERENIE UZDROWISKA WYSOWA-ZDRÓJ**	- długość wybudowanej/ zmodernizowanej drogi - zwiększenie nośności drogi	- skrócenie czasu przejazdu drogą - nośność wybudowanej/ zmodernizowanej drogi - liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury drogowej	- rozwój turystyczny regionu, - rozwój turystyczny regionu - wzrost atrakcyjności i konkurencyjności Uzdrowiska - wzrost liczby zatrudnionych w usługach okołouzdrowiskowych, - stworzenie nowych miejsc pracy - rozszerzenie oferty uzdrowiskowej
20	**BUDOWA LODOWISKA W WYSOWEJ-ZDROJU**	- liczba obiektów nowej lub zmodernizowanej infrastruktury uzdrowiskowej	- liczba osób korzystających z nowej infrastruktury sportowej - liczba nowych miejsc pracy	- poprawa stanu zdrowia społeczeństwa - wzbogacenie oferty

			- liczna nowych ofert sportowych	turystycznej Uzdrowiska - rozwój turystyczny regionu - wzrost atrakcyjności i konkurencyjności Uzdrowiska - wzrost liczby zatrudnionych w usługach okołouzdrowiskowych, - stworzenie nowych miejsc pracy - rozszerzenie oferty uzdrowiskowej
21	**REMONT CMENTARZY WOJENNYCH Z I WOJNY ŚWIATOWEJ**	- liczba wyremontowanych cmentarzy	- liczba nowych ofert turystycznych	- wzrost liczby turystów odwiedzających Uzdrowisko - rozwój turystyczny regionu - wzrost atrakcyjności i konkurencyjności Uzdrowiska - wzrost liczby zatrudnionych w usługach okołouzdrowiskowych, - stworzenie nowych miejsc

				pracy - rozszerzenie oferty turystycznej
22	**URZĄDZENIE CMENTARZA KOMUNALNEGO**	- liczba wyremontowanych cmentarzy	- długość wykonanego ogrodzenia	- poprawa estetyki Uzdrowiska
23	**WYKONANIE OŚWIETLENIA ULICZNEGO**	- liczba ustawionych lamp ulicznych	- długość oświetlonych dróg	- wzrost bezpieczeństwa publicznego

LP	**NAZWA ZADANIA**	**OKRES REALIZACJI**	**OCZEKIWANE REZULTATY**	**KOSZT CAŁKOWITY**	**W TYM:**					**INSTYTUCJE I PODMIOTY UCZESTNICZĄCE WE WDRAŻANIU**
					ŚRODKI PUBLICZNE				**ŚRODKI PRYWATNE/ INNE/ PRZEDSIEBIORSTWO UZDROWISKOWE**	
					Środki UE i inne	**BUDŻET GMINY**				
						2011-2012	**2013-2014**	**2014-2015**	**2016-2018**	
1.	**PARK WODNY W WYSOWEJ-ZDROJU**	2011-2013	1. Rozbudowy basen rekreacyjny w Wysowej-Zdroju	10.528.000	6.671.000	3.857.000	-	-	-	Gmina Uście Gorlickie Gminny Ośrodek

			wraz z zapleczem i dodatkowa ofertą turystyczną							-	Kultury w Uściu Gorlickim
2	**ODNOWA CENTRUM WYSOWEJ-ZDROJU- MODERNIZACJA PARKU ZDROJWOEGO WRAZ Z DOJAZDOWĄ INFRASTRUKTURĄ DROGOWĄ**	01.06.2009 - 30.05.2011	1. Zmodernizowana infrastruktura drogowa 2. Odnowione centrum wsi.	6.822.826	4.775.978	1.069.452	-	-	-	-	Gmina Uście Gorlickie
3	**OCHRONA ŚRODOWISKA NA POGRANICZU POLSKO – SŁOWACKIM**	2010-2015	1. Zmodernizowana oczyszczalnia ścieków 2. Przebudowana sieć kanalizacji 3. Zwiększenie ilości oczyszczonych ścieków	20.000.000	12.000.000	4.000.000	4.000.000	-	-	-	Gmina Uście Gorlickie Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej
4	**BUDOWA POŁACZENIA DROGOWEGO KRYNICA- WYSOWA-BLECHNARKA – GRANICA PAŃSTWA**	2010-2011	1. Połączenie drogowego do granicy państwa o dł ok. 10 km	30.000.000	22.500.000	-	-	-	-	7.500.000.000	Urząd Marszałkowski Zarząd Dróg Wojewódzkich Starostwo Nowy Sącz Starostwo Gorlice Gmina Uście Gorlickie
5	**BUDOWA STACJI NARCIARSKIEJ „OSTRY WIERCH”**	2010-2015	1. Stacja narciarska wraz z infrastrukturą turystyczną	25.000.000	12.500.000	-	-	-	-	12.500.000	Inwestor prywatny
6	**TERMOMODERNIZACJA OBIEKTÓW**	2010-2015	1. Termomodernizacja obiektów	6.000.000	3.000.000		-	-	-		Uzdrowisko Wysowa S.A

	UZDROWISKOWYCH UZDROWISKA WYSOWA S.A		uzdrowiskowych			-				3.000.000	
7	**BUDOWA TĘŻNI SOLANKOWEJ W WYSOWEJ-ZDROJU**	2010-2012	1. Tężni solankowa	160.000	60.000	-	-	-	-	60.000	Sanatorium Uzdrowiskowe „Glinik" w Wysowej-Zdroju
8	**BUDOWA CENTRUM REKREACYJNO-UZDROWISKOWEGO PRZY OŚRODKU „WYSOWA"**	2010-2012	1. Basen krytego wraz z ofertą rekreacyjną i uzdrowiskową	12.000.000	6.000.000	-	-	-	-	12.000.000	Instytut Zdrowia Człowieka-Ośrodek „Wysowa"
9	**BUDOWA DOMU ZDROJOWEGO W WYSOWEJ-ZDROJU**	2010-2013	1. Dom zdrojowy w Wysowej-Zdroju	7.000.000	5.250.000	1.750.000				-	Urząd Marszałkowski Starostwo Gorlickie Gmina Uście Gorlickie
10	**BUDOWA BOISKA SPORTOWEGO WIELOFUNKCYJNEGO, PEŁNOWYMIAROWEGO Z BIEŻNIĄ W WYSOWEJ-ZDROJU**	2009-2010	1. Boisko sportowe wraz z bieżnią	1.000.000	500.000	500.000				-	Gmina Uście Gorlickie
11	**SZLAKI TURYSTYCZNE**	2010-2015	1. Budowa i modernizacja szlaków turystycznych 2. Mała infrastruktura na	5.000.000	3.750.000	1.250.000				-	Urząd Marszałkowski Gmina Uście Gorlickie

			szlakach					Stowarzyszenia
12	**ROZBUDOWA SIECI WODOCIĄGOWEJ W WYSOWEJ-ZDROJU**	2011-2013	1. Rozbudowa sieci wodociągowej – 10.00 mb i przyłączy 3.000 mb	8.000.000 zł	6.000.000	2.000.000	-	Gmina Uście Gorlickie Zakład Gospodarki komunalnej i Mieszkaniowej w Wysowej-Zdroju
13	**SEGREGACJA ŚMIECI**	2009-2015	1. Segregacja śmieci	1.000.000 zł	750.000	150.000	-	Gmina Uście Gorlickie Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Wysowej-Zdroju
14	**DOSTOSOWANIE OBIEKTÓW ZWIĄZANYCH Z INFRASTRUKTURĄ OCHRONY ZDROWIA DO WYMOGÓW OBOWIĄZUJĄCYCH PRZEPISÓW PRAWA**	2010-2015	1. Remonty obiektów uzdrowiskowych	2.000.000 zł	1.000.000	-	1.000.000 zł	Uzdrowisko Wysowa S.A
15	**OPRACOWANIE I WDROŻENIE NOWOCZESNYCH TECHNOLOGII UZDATNIANIA WODY**	2010-2015	1. Opracowanie i wdrożenie nowych technologii uzdatniania i rozlewania wody mineralnej	5.000.000 zł	2.500.000	-	2.500.000 zł	Uzdrowisko Wysowa S.A

16	**PRZEBUDOWA LINII ROZLEWNICZEJ UZDROWISKA WYSOWA S.A.**	2010-0-2015	1. Przebudowa linii rozlewniczej	1.500.000 zł	750.000	-	750.000 zł	Uzdrowisko Wysowa S.A
17	**PROMOCJA UZDROWISKA I ZACHOWANIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO**	2009-2015	1. promocja uzdrowiska i zachowanie dziedzictwa- imprezy, publikacje, punkt informacji turystycznej	300.000 zł	150.000	150.000 zł	-	Gmina Uście Gorlickie Gminny Ośrodek Kultury w Uściu Gorlickim Uzdrowisko Wysowa S.A Sanatorium Uzdrowiskowe „Glinik” w Wysowej-Zdroju Instytut Zdrowia Człowieka- Ośrodek „Wysowa” Pensjonaty Stowarzyszenia
18	**PORADNICTWO I RAHABILITACJA W UZDROWISKU WYSOWA-ZDRÓJ**	2010-2015	1. Punkt poradnictwa zdrowotnego 2. Imprezy promujące zdrowy tryb życia	400.000 zł	200.000	200.000 zł	-	Gmina Uście Gorlickie Ośrodki Zdrowia Uzdrowisko Wysowa S.A Sanatorium Uzdrowiskowe „Glinik” w Wysowej-Zdroju Instytut Zdrowia Człowieka- Ośrodek

								„Wysowa” Pensjonaty Stowarzyszenia
19	**REMONT DRÓG GMINNYCH NA TERENIE UZDROWISKA WYSOWA-ZDRÓJ**	2010-2015	1. Remont i budowa dróg gminnych na terenie Uzdrowiska	6.000.000 zł	4.500.000	1.500.000	-	Gmina Uście Gorlickie
20	**BUDOWA LODOWISKA W WYSOWEJ-ZDROJU**	2010-2015	1. Budowa całorocznego lodowiska	3.500.000 zł	2.625.000	875.000	-	Gmina Uście Gorlickie Gminny Ośrodek Kultury w Uściu Gorlickim
21	**REMONT CMENTARZY WOJENNYCH Z I WOJNY ŚWIATOWEJ**	2010-2015	1. Remont cmentarzy z I wojny światowej	160.000	-	-	160.000	Urząd Wojewódzki Województwa Małopolskiego
22	**URZĄDZENIE CMENTARZA KOMUNALNEGO**	2010-2015	1. Remont cmentarza komunalnego	120.000	90.000	30.000	-	Gmina Uście Gorlickie

23	**WYKONANIE OŚWIETLENIA ULICZNEGO**	2010-2015	1. Oświetlenie uliczne	700.000	525.000	175.000	-	Gmina Uście Gorlickie

9 CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU DLA ZAPOKOJENIA POTRZEB MIESZKAŃCÓW

W miejscowości Wysowa-Zdrój znajdują się trzy obszary o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców. Do omawianych obszarów należą:

- Centrum miejscowości, na obszarze której wykonany został już chodnik wokół sklepów a jego przedłużeniem będzie budowa chodnika na kolejnym odcinku. Jest to miejsce, gdzie spotykają się wszyscy mieszkańcy wsi. Ułatwia ono dostęp do sklepów, przedszkola, szkoły podstawowej, kościoła, placu zabaw dla dzieci, świetlicy wiejskiej, biblioteki gminnej oraz do infrastruktury sportowej Orlik 2012 i Biały Orlik. Znajduje się w centrum wsi i powinno być jej wizytówką. Miejsce to gromadzi mieszkańców bez względu na ich wiek – dzieci, młodzież, dorosłych i ludzi w starszym wieku.
- Park zdrojowy wraz z pijalnią wód mineralnych - jest to bardzo charakterystyczny punkt miejscowości z uwagi na ogólną dostępność. To miejsce, na którym odbywają się główne imprezy masowe w Uzdrowisku takie jak: dożynki, festyny, zawody strażackie, rozgrywki międzyszkolne i międzygminne itp. Miejsce to gromadzi mieszkańców bez względu na ich wiek – dzieci, młodzież, dorosłych i ludzi w starszym wieku. Znajdują tu dla siebie zajęcie miłośnicy sportu i aktywnego wypoczynku, co sprzyja zawiązywaniu drużyn sportowych i stowarzyszeń.
- Cerkiew pw. Śśw. Ksmy i Damiana, plac wokół cerkwi - jest miejscem, sprzyjającym zaspokojeniu potrzeb mieszkańców, sprzyja nawiązywaniu kontaktów społecznych. Cerkiew jest usytuowana w centrum miejscowości. Spotykający się tu mieszkańcy kultywują ludowe tradycje. Działania, spotkania, koncerty odbywające się w cerkwi świetlicy przyczyniają się do zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz podniesienie atrakcyjności turystycznej regionu oraz promowaniu lokalnych tradycji, zwyczajów. Cerkiew umożliwia dostęp do dóbr kultury i dziedzictwa naszych przodków

mieszkańcom wsi oraz całej gminy, w tym szczególnie dzieci i młodzieży. Podejmowane inicjatywy przyczynią się do integracji lokalnej ludności.

Opracowanie: Elżbieta Wansacz